

Hösttilläggsbudget för 2009

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 2009 års proposition om hösttilläggsbudget (prop. 2009/10:02) samt två motioner som väckts med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker förslagen i propositionen med undantag för vissa medelsanvisningar inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, utgiftsområde 7 Internationellt bistånd och utgiftsområde 8 Migration. Utskottets förslag innebär att den föreslagna överföringen mellan utgiftsområde 7 Internationellt bistånd anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* och utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* begränsas till 58 miljoner kronor. Dessutom föreslår utskottet att utgiftsområde 8 Migration anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 40 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår.

Sammantaget innebär utskottets förslag att de anvisade medlen ökar med 40 miljoner kronor netto jämfört med förslagen i propositionen.

Utskottets förslag till riksdagsbeslut avser ändringar i nivån på 62 anslag inom 18 utgiftsområden. 43 anslag höjs och 19 anslag sänks. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 13 231 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna till 619 miljoner kronor. Anslagsförändringarna innebär att de anvisade medlen ökar med 12 612 miljoner kronor. Utskottet behandlar också propositionens förslag om ändrade bemyndiganden att ingå ekonomiska förpliktelser och andra åtgärder på tilläggsbudget. Budgeteringsmarginalen för 2009 beräknas efter det att förslagen i tilläggsbudgeten och utskottets förslag har beaktats uppgå till 13 612 miljoner kronor.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag i propositionen att anvisa 7 miljarder kronor i form av ett tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting. Av denna summa ska 6 miljarder kronor avse verksamhet under 2010, under det att 1 miljard kronor avser 2009, men hela tillskottet betalas ut i december 2009. Vidare sker omfattande satsningar på polisen och generellt inom rättsväsendet, som tillförs nära 1,5 miljarder kronor. Försäkringskassan beräknas överskrida sina tillgängliga medel för 2009 och får en anslagsökning på 350 miljoner kronor. Bidrag till lönegarantisättning ökar med 1,5 miljarder kronor till följd av att antalet anställda i

företag i konkurs eller rekonstruktion har ökat mer än väntat. Även bemyndigandet gällande lönebidrag och Samhall höjs med 1 miljard kronor. Det särskilda bemyndigandet avseende Botniabanan som riksdagen beslutat för 2009 kommer inte att utnyttjas. I stället höjs bemyndiganderamen med 38 miljarder kronor för tiden efter 2009, vilket nära nog innebär en fördubbling av bemyndiganderamen. Bland infrastruktursatsningarna märks också 65 miljoner kronor till tidigarelagt vägunderhåll, 335 miljoner kronor till satsningar på järnvägssystemet och 1 015 miljoner kronor med anledning av att Banverket Produktion överförs till aktiebolagsform med staten som ägare.

Med anledning av det svenska deltagandet i den europeiska rymdorganisationen ESA:s bärraketprogram tillförs anslaget 96 miljoner kronor och bemyndiganderamen ökar med 50 miljoner kronor. Inom försvarsområdet förändras inte ramanslaget, men en omfördelning av bemyndiganden sker så att 5,5 miljarder kronor flyttas från anskaffning av ny materiel till vidmakthållande av befintlig materiel, vilket är i linje med den nya strategin för Försvarsmaktens materielförsörjning. Regeringen bemyndigas att besluta dels om anskaffning av 115 splitterskyddade hjulgående fordon, dels om att ersätta signalspaningsfartyget Orion med ett nytt fartyg.

Motionerna avstyrks.

I betänkandet finns tre reservationer och ett särskilt yttrande från företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	9
Ärendet och dess beredning	9
Utskottets överväganden	10
Förslag till anslagsförändring m.m. som inte föranleder särskilda kommentarer	10
Övriga förslag på tilläggsbudget per utgiftsområde	14
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	14
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	14
4:1 Regeringskansliet m.m.	14
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	15
1:3 Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m.	15
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	17
Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	18
Bemyndigande för anskaffning av signalspaningsfartyg	18
Bemyndigande för anskaffning av splitterskyddade hjulgående fordon	20
Bemyndigande för anslagen 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar samt 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	23
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	26
1:1 Biståndsverksamhet	26
Utgiftsområde 8 Migration	26
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	26
Utgiftsområde 22 Kommunikationer	28
Bemyndigande för anslaget 1:2 Vaghållning och statsbidrag	28
1:3 Banverket: Administration	30
Bemyndigande för anslaget 1:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	31
1:5 Transportstyrelsen	33
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	36
1:4 Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting	36
Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsområden på tilläggsbudget	38
Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade anslag	38
Övriga frågor	39
Finansiering	39
Överskridanden	40
Tidsramar för bemyndiganden	42
Valutafrågor	43
Reservationer	44
1. Bemyndigande för anskaffning av splitterskyddade hjulgående fordon, punkt 2 (s, v, mp)	44

2. Bemyndigande för anslagen 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar och 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar, punkt 3 (s)	45
3. Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag, punkt 15 (s)	47
Särskilt yttrande	50
Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag, punkt 15 (v)	50
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	52
Propositionen	52
Följdmotionerna	54
<i>Bilaga 2</i>	
Sammanställning över propositionens förslag och alternativa förslag till ändrade ramar	55
<i>Bilaga 3</i>	
Justitieutskottets protokollsutdrag 2009/10:3	59
<i>Bilaga 4</i>	
Försvarsutskottets yttrande	61
<i>Bilaga 5</i>	
Socialutskottets protokollsutdrag 2009/10:4	68
<i>Bilaga 6</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets protokollsutdrag 2009/10:2	69
<i>Bilaga 7</i>	
Näringsutskottets protokollsutdrag 2009/10:3	70

Tabeller

Anslag som berörs av propositionens förslag till nivåförändringar utan anmärkningar i utskottet	10
Anvisningar under utgiftsområde 22 enligt förslag i motion 2009/10:Fi1 (s)	29

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

1. Bemyndigande för anskaffning av signalspaningsfartyg

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 besluta om att ersätta signalspaningsfartyget Orion med ett nytt fartyg. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 1 i denna del.

2. Bemyndigande för anskaffning av splitterskyddade hjulgående fordon

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 besluta om anskaffning av 115 splitterskyddade hjulgående fordon. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 1 i denna del och avslår motionerna

2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 2 och

2009/10:Fi2 av Eva Sonidsson och Agneta Lundberg (båda s).

Reservation 1 (s, v, mp)

3. Bemyndigande för anslagen 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar och 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

a) 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 29 500 000 000 kr efter 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 2 och avslår motion 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 3.

b) 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 750 000 000 kr efter 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 3 och avslår motion

2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 4.

Reservation 2 (s)

4. Bemyndigande för anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kr under perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 4.

5. Bemyndigande för anslaget 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kr under perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 5.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

6. Användningen av anslaget 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken

Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 6.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

7. Bemyndigande för anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 000 kr under perioden 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 7.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

8. Bemyndigande för anslaget 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål beställa produktion av studielitteratur som inklusive

tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kr under 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 8.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

9. Bemyndigande för anslaget 1:2 Väghållning och statsbidrag

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:2 Väghållning och statsbidrag ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 700 000 000 kr efter 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 9.

10. Bemyndigande för anslaget 1:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 78 000 000 000 kr efter 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 10.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

11. Bemyndigande för anslaget 1:11 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 1:11 Gårdsstöd och djurbidrag m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kr under 2010. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 11.

12. Bemyndigande för anslaget 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr under 2010 och högst 25 000 000 kr under 2011. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 12.

*Utgiftsområde 24 Näringsliv***13. Bemyndigande för anslaget 1:15 Rymdverksamhet**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:15 Rymdverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 650 000 000 kr under perioden 2010–2014. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 13.

*Kredit på räntekonto i Riksgälden***14. Bemyndigande om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret**

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2009 för Sjunde AP-fondens verksamhet besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 175 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:2 punkt 14.

*Ramar för utgiftsområden samt anslag***15. Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag**

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade anslag enligt sammanställningen i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2009/10:2 punkt 15 och avslår motion 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 1.

Reservation 3 (s)

Stockholm den 5 november 2009

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Thomas Östros (s), Bertil Kjellberg (m), Anna Lilliehöök (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Roger Tiefensee (c), Monica Green (s), Carl B Hamilton (fp), Hans Hoff (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (m), Jörgen Hellman (s), Christina Zedell (s), Holger Gustafsson (kd) och Mats Pertoft (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag. I 2009 års proposition om hösttilläggsbudget (prop. 2009/10:2) föreslår regeringen ändringar på tilläggsbudget för 2009. Regeringens förslag avser ändringar i nivån på 62 anslag inom 18 utgiftsområden. 43 anslag höjs och 19 anslag sänks. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 13 191 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna till 619 miljoner kronor. Anslagsförändringarna innebär att de anvisade medlen ökar med 12 572 miljoner kronor. Propositionen innehåller också förslag om ändrade bemyndiganden att ingå ekonomiska förpliktelser och andra åtgärder på tilläggsbudget.

Två motioner har väckts med anledning av propositionen, 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) och 2009/10:Fi2 av Eva Sonidsson och Agneta Lundberg (s). I bilaga 2 återges regeringens, motionärernas och utskottets förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag.

Samtliga utskott är berörda av förslagen på tilläggsbudget. Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över förslagen. Ett yttrande har lämnats från försvarsutskottet (2009/10:FöU1y), och fyra yttranden i form av protokollsutdrag har inkommit från justitieutskottet, socialutskottet, miljö- och jordbruksutskottet samt näringsutskottet. Övriga utskott har beslutat att inte yttra sig över tilläggsbudgeten.

Yttrandena återfinns i bilagorna 3–7.

Under 2009 har riksdagen vid tre tidigare tillfällen beslutat om tilläggsbudget, dels med anledning av proposition 2008/09:97 Åtgärder för jobb och omställning (bet. 2008/09:FiU18), dels med anledning av proposition 2008/09:124 Nyemission i SAS AB (publ) (bet. 2008/09:FiU40), dels med anledning av proposition 2008/09:99 2009 års proposition om vårtilläggsbudget (bet. 2008/09:FiU21).

Utskottets överväganden

Förslag till anslagsförändring m.m. som inte föranleder särskilda kommentarer

Inledning

Finansutskottet gör fr.o.m. hösten 2007 ett samlat ställningstagande till regeringens förslag till anslagsförändringar som under riksdagsbehandlingen inte gett upphov till några invändningar eller särskilda kommentarer. Detta gäller också vissa övriga förslag. De aktuella förslagen räknas upp och behandlas av utskottet i ett gemensamt ställningstagande. Förslagens effekter på statsbudgeten kan avläsas i en bilaga till betänkandet, där propositionens förslag redovisas. För motivering av förslagen hänvisas till texten i propositionen. På så sätt vill utskottet effektivisera behandlingen av förslagen på tilläggsbudget och lägga större fokus på de frågor som har blivit föremål för politisk diskussion.

Propositionen

Finansutskottet kan konstatera att propositionens förslag till förändringar i nivåerna för 51 anslag inom ramen för årets statsbudget inte har föranlett några alternativa förslag i motionerna eller några anmärkningar i utskottets beredning. Dessa förslag berör följande anslag.

Anslag som berörs av propositionens förslag till nivåförändringar utan anmärkningar i utskottet

	Utgiftsområde
	Anslag
1	Rikets styrelse
6:2	Justitiekanslern
8:4	Radio- och tv-verket
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning
1:2	Kammarkollegiet
3	Skatt, tull och exekution
1:2	Kronofogdemyndigheten
4	Rättsväsendet
1:1	Polisorganisationen
1:3	Åklagarmyndigheten
1:4	Ekobrottsmyndigheten
1:5	Sveriges Domstolar
1:6	Kriminalvården
1:8	Rättsmedicinalverket
1:12	Rättsliga biträden m.m.
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Utgiftsområde	
Anslag	
6	Försvar och samhällets krisberedskap
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.
2:5	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
8	Migration
1:2	Ersättningar och bostadskostnader
1:4	Domstolsprövning i utlänningsärenden
1:5	Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg
1:7	Sjukvård i internationella förhållanden
2:6	Folkhälsopolitiska åtgärder
7:3	Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp
2:1	Försäkringskassan
14	Arbetsmarknad och arbetsliv
1:11	Bidrag till lönegarantiersättning
16	Utbildning och universitetsforskning
1:4	Sameskolstyrelsen
1:5	Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg
2:56	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid
11:1	Statens biografbyrå
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik
1:3	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad
21	Energi
1:9	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.
1:13	Energiteknik
22	Kommunikationer
1:9	Rederinämnden: Administration
1:11	Rikstrafiken: Administration
1:16	Från EG-budgeten finansierade stöd till transeuropeiska nätverk
2:5	Samförläggning och kanalisation m.m.
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar
1:2	Insatser för skogsbruket
1:7	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar
1:11	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.
1:23	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur
24	Näringsliv
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Utgiftsområde	
Anslag	
1:4	Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader
1:5	Näringslivsutveckling m.m.
1:6	Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvaltningskostnader
1:12	Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer
1:15	Rymdverksamhet
1:22	Avgifter till vissa internationella organisationer
1:24	Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft
1:25	Tillväxtverket
1:26	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer
25	Allmänna bidrag till kommuner
1:2	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Vidare har följande nio förslag i propositionen inte heller mött några invändningar eller föranlett några kommentarer. Regeringen föreslår att riksdagen

- bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kr under perioden 2010–2012
- bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kr under perioden 2010–2012
- godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 5:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken*
- bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 000 kr under perioden 2010–2012
- bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kr under 2010

- bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 1:11 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kr under 2010
- bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 1:16 *Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr under 2010 och högst 25 000 000 kr under 2011
- bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:15 *Rymdverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 650 000 000 kr under perioden 2010–2014
- bemyndigar regeringen att för 2009 för Sjunde AP-fondens verksamhet besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 175 000 000 kr.

Utskottens yttranden

Justitieukskottet, försvarsutskottet, socialutskottet, miljö- och jordbruksutskottet samt näringsutskottet tillstyrker i sina respektive yttranden och protokollsutdrag till finansutskottet förslagen inom respektive utgiftsområde i propositionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet konstaterar att propositionens förslag i dessa delar inte har mött några invändningar. Finansutskottet har för sin del inte heller några invändningar mot dessa förslag. Det innebär att finansutskottet, i likhet med övriga berörda utskott, tillstyrker förslagen i propositionen (punkterna 4–8, 11–14 och 15 i denna del).

Finansutskottet övergår därmed till att behandla övriga förslag som väckts på tilläggsbudget och de förslag som utskottet önskar väcka.

Övriga förslag på tilläggsbudget per utgiftsområde

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 112 121 000 kr. För att bekosta förberedelserna av den del av kronprinsessan Victorias bröllop som är en statsangelägenhet anger regeringen att medel bör tillföras. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ökas med 5 miljoner kronor.

Kompletterande information

Förutom de 5 miljoner kronor som i förslaget till hösttilläggsbudget tillförs anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* med anledning av förberedelserna för kronprinsessbröllopet föreslås i Budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 1) ytterligare anslagsökningar till samma ändamål. För att delvis bekosta den del av kronprinsessan Victorias bröllop som är en statsangelägenhet anser regeringen att anslaget 1:1 tillfälligt bör ökas med 5 miljoner kronor 2010. I samband med kronprinsessan Victorias bröllop under 2010 kommer Utrikesdepartementet att bistå hovet med visst tillfälligt stöd. Regeringen föreslår därför även att 4 miljoner kronor förs till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2010.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet tillstyrker propositionen.

4:1 Regeringskansliet m.m.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 069 285 000 kr. Riksdagen har på tilläggsbudget (prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, rskr. 2008/09:311) tillfört 141 700 000 kr till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* I propositionen anføres att regeringen under året har sett över hur stor del av utrikesförvaltningen som administrerar utvecklingssamarbete och gjort bedömningen att en högre andel än vad som tidigare beräknats bör finansieras med biståndsmedel. Regeringen anser därför att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* bör ökas med 63 miljoner kronor i den del som avser utrikesförvaltningens verksamhet. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* minskas med motsvarande belopp. Avräkningen är förenlig med OECD:s biståndskommittés (DAC) riktlinjer.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottets har erfarit att förslaget på tilläggsbudget att föra över medel från utgiftsområde 7 anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* till anslaget 4:1 *Regeringskansliet* i den del som avser utrikesförvaltningens verksamhet rätteligen skulle gälla 58 miljoner kronor i stället för 63 miljoner kronor. Utskottet föreslår därför att en justering sker i denna riktning, vilket innebär att den sammantagna ökningen av anslaget 4:1 *Regeringskansliet* kommer att uppgå till 68 miljoner kronor, eftersom 10 miljoner kronor tillförs anslaget från annat håll. Detta medför i sin tur att utgiftsområde 7 Internationellt bistånd anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* minskas med 58 miljoner kronor för detta ändamål.

Finansutskottet tillstyrker därmed propositionens förslag om att medel överförs till anslaget 4:1 från utgiftsområde 7 anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* men ändrar överföringen till att omfatta 58 miljoner kronor.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

1:3 Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 21 515 000 kr. Kostnaderna för avvecklingen av Verket för förvaltningsutveckling beräknas bli högre än vad regeringen tidigare har bedömt. I samband med 2009 års proposition om vårtilläggsbudget (prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, rskr. 2008/09:311) var osäkerheten om avvecklingskostnaderna stor, och regeringen gjorde då bedömningen att flertalet av de anställda skulle få nya anställningar och att myndighetens lokaler skulle gå att hyra ut. Så har dock inte blivit fallet, varför ytterligare medel behövs för avvecklingen. Regeringen anser därför att anslaget 1:3 *Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m.* bör ökas med 15 927 000 kr. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik uppförda anslaget 1:3 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet erinrar om att i Vårtilläggsbudget för 2009 (prop. 2008/09:99) uppgavs att Myndigheten för avveckling av Verva hade ca 10 miljoner kronor till sin disposition för avveckling av Verket för förvaltningsutveckling. Kostnaderna för avvecklingsarbetet beräknades bli högre än vad regeringen tidigare kunnat förutse, bl.a. på grund av att personalen inte

hade övergått till nya jobb i den utsträckning som tidigare hade bedömts som sannolik. Ytterligare 10 miljoner kronor behövdes därför för avvecklingen.

Utskottet vill också framhålla att det i sitt betänkande 2008/09:FiU25 Statlig förvaltning refererade hur Riksrevisionen i sin rapport RiR 2008:18 Avveckling av myndigheter hade granskat hur effektivt statliga myndigheter hade avvecklats och om syftet med respektive avveckling hade uppnåtts.

Riksrevisionen rekommenderade bl.a. att regeringen utredde möjligheten att inrätta en samlad söktjänst för lediga, löpande hyresavtal i staten bl.a. för att effektivisera framtida omstruktureringar.

Utskottet vill påpeka att det i sitt ställningstagande framhävde Riksrevisionens uppgifter att de personalkonsekvenser som uppstått vid avveckling av myndigheter främst berott på att regeringens beslut om nya huvudmän eller datum för överföring av verksamhet dröjt. De sena besluten hade i sin tur lett till att de myndigheter som var under avveckling haft svårigheter att planera erbjudanden om verksamhetsövergång för personalen.

Utskottet förutsatte vidare att regeringen skulle överväga de iakttagelser som framkommit i Riksrevisionens granskning av myndighetsavvecklingar. Inriktningen borde vara att avvecklingen av myndigheter gjordes på ett så effektivt och välordnat sätt som möjligt. Enligt uppgifter som utskottet hade inhämtat hade Finansdepartementet påbörjat ett arbete med att se över hur man skulle kunna ge bättre stöd till myndigheter under avvecklingsfasen.

Utskottet vill påpeka att det i sitt betänkande 2008/09:FiU13 Riksrevisionens årliga rapport anförde att de brister i den interna kontrollen som Riksrevisionen funnit hos flera myndigheter i samband med organisations- och verksamhetsförändringar var allvarliga och ledde till såväl bristande kvalitet i redovisningen som risk för att kraven på hög effektivitet och god hushållning med statens resurser inte uppfylldes.

Utskottet noterar att regeringen i Budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1) framför att Ekonomistyrningsverket (ESV) tillsammans med Arbetsgivarverket, Kammarkollegiet, Riksarkivet, Riksgäldskontoret, Statens pensionsverk och Statistiska centralbyrån har inlett ett utvecklingsarbete för att förbättra stödet till myndigheter vid organisationsförändringar. Även Riksrevisionen deltar i arbetet och delar med sig av sina iakttagelser. Regeringen uppger att den under våren 2010 avser att återkomma till frågan i den planerade förvaltningspolitiska propositionen. I budgetpropositionen föreslås att anslaget 1:3 *Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m.* för 2010 tillförs 8 001 000 kr. För 2011 och 2012 beräknas inga medel tillföras.

Finansutskottet vill påpeka att finansieringen av ökningen av anslaget 1:3 *Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m.* sker genom att det inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, bygande samt konsumentpolitik uppförda anslaget 1:3 *Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad* minskas med motsvarande belopp, nära 16

miljoner kronor. I propositionen anføres att det finns utrymme inom anslaget då möjligheten att erhålla stöd har funnits under en relativt kort tid och efterfrågan hittills har varit begränsad. Utskottet vill erinra om att Riksrevisionen (RiR 2008:17 Regeringens hantering av tilläggsbudgeten) har påpekat att om finansiering av anslagsökningar på tilläggsbudget hämtas från anslag där regeringen bedömer att det kommer att finnas ett anslags-sparande i slutet av året, kommer finansieringen inte att få någon utgiftseffekt. Utskottet förutsätter att regeringen i sina överväganden har beaktat Riksrevisionens synpunkter.

Utskottet välkomnar det utredningsarbete som regeringen har inlett avseende stöd till myndigheter vid organisationsförändringar och tillstyrker därmed propositionen.

1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 9 553 000 kr.

För att täcka kostnaderna för förberedelsearbete inför ett tvåårigt projekt om offentligt etos i statsförvaltningen bör anslaget tillföras 1 000 000 kr. Vidare har kostnaderna för de stabsuppgifter som regeringen ålagt Arbetsgivarverket underskattats med 2 500 000 kr. Regeringen anser därför att anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor* bör ökas med 3 500 000 kr.

Finansiering sker delvis genom att anslaget 1:2 *Kammarkollegiet* minskas med 2 500 000 kr.

Motionen

I partimotion 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) *yrkande 1 i denna del* tillbakavisas regeringens förslag. Socialdemokraterna noterar att regeringen föreslår att anslaget ökas med 1 miljon kronor för att man ska sätta i gång ett tvåårigt projekt om offentligt etos i statsförvaltningen. Motionärerna menar att detta projekt är ett exempel på en utgift som bör dras in för att värna statsfinanserna.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet vill erinra om regeringens mål att de statligt anställda ska ha kunskap om och förståelse för grundläggande värden i statsförvaltningen och rollen som statstjänsteman, dvs. för ett offentligt etos. En omfattande satsning i form av ett projekt om offentligt etos och värdegrundsfrågor i statsförvaltningen kommer att genomföras under 2010–2011. Bemötandet av såväl medborgare som företag ska i alla lägen kännetecknas av värdighet och respekt. Utskottet vill framhålla att syftet med projektet är att inspirera de statliga arbetsgivarna att med medborgare, verk-

samhet och personal i fokus verka för att stärka allmänhetens förtroende för den statliga förvaltningen och även öka effektiviteten och rättssäkerheten i den statliga förvaltningen.

Kompetensrådet för utveckling i staten har den 1 september 2009, på uppdrag av regeringen, lämnat ett förslag på hur ett projekt om offentligt etos kan utformas (dnr Fi2009/3563). Projektet ska bedrivas under 2010–2011 och vänder sig till hela statsförvaltningen, med särskilt fokus på cheferna i förvaltningen. Utformningen av projektet bygger bl.a. på en kartläggning av hur svenska myndigheter samt förvaltningar i övriga Norden och Europa arbetar med offentligt etos. Som en del i förberedelserna av projektet pågår ett arbete med att sammanställa de författningar som speglar den gemensamma värdegrunden i statsförvaltningen. Myndigheternas personalansvarsnämnder och Statens ansvarsnämnd har viktiga funktioner när det gäller att upprätthålla allmänhetens förtroende för statlig förvaltning och tillgodose arbetstagarnas intresse av en korrekt handläggning av de enskilda ärendena (prop. 2009/10:1 utg.omr. 2).

Utskottet delar regeringens uppfattning att det är angeläget att de erfarenheter som finns av dessa frågor i förvaltningen tas till vara inom ramen för projektet. Även i ett kärvare ekonomiskt klimat är värdegrundsfrågorna centrala för att åstadkomma välfungerande institutioner. Frågorna om etos och värdegrund har bäring på effektivitet och rättssäkerhet i förvaltningen. Utskottet tillstyrker därmed propositionen och avstyrker motionen i denna del.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Bemyndigande för anskaffning av signalspaningsfartyg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 besluta om att ersätta signalspaningsfartyget Orion med ett nytt fartyg. Därmed bifaller riksdagen propositionens punkt 1 i denna del.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 802 340 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 000 kr efter 2009.

Det nuvarande signalspaningsfartyget Orion projekterades och byggdes 1984 enligt då gällande regelverk för en livslängd fram t.o.m. 2014. Förändringar av detta regelverk, och en successiv övergång till civila regler, gör att fartyget inte motsvarar dagens sjösäkerhetsregler utan seglar med

dispens. Omfattande modifierings- och ombyggnadsåtgärder krävs för att fortsätta driften efter 2014. Regeringen anser att det är mest kostnadseffektivt att genom öppen upphandling anskaffa ett nytt fartyg som byggs i enlighet med internationella klassningsregler och som uppfyller miljö- och säkerhetskraven. För att säkerställa fortsatt tillgång till fartygsburen signalspaning bör Orion ersättas.

För att minska risken för fördyringar till följd av att offerttiden överskrids bör regeringen bemyndigas att under 2009 besluta om att ersätta det befintliga signalspaningsfartyget Orion.

Den föreslagna anskaffningen ryms inom den av riksdagen godkända investeringsplanen för Försvarsmakten och inom bemyndiganderamen för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Försvarsutskottets yttrande

I sitt yttrande (2009/10:FöU1y) framhäver försvarsutskottet att signalspaningsverksamheten är en betydelsefull del av försvarsunderrättelseverksamheten. Det är angeläget att signalspaning även fortsättningsvis kan bedrivas från fartyg och flygplan. Signalspaningsfartyget Orion börjar bli föråldrat och behöver ersättas skyndsamt. Mot den bakgrunden tillstyrker utskottet regeringens förslag. Det begärda bemyndigandet bör därför lämnas nu. Försvarsutskottet noterar att den nu aktuella anskaffningen kan göras inom den ekonomiska bemyndiganderam som riksdagen redan lämnat för det berörda anslaget. Inga nya bemyndiganden behövs.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet är införstått med det ställningstagande som försvarsutskottet gav uttryck för i betänkande 2009/10:FöU3 Signalspaning angående den stora betydelse som försvarsunderrättelseverksamheten har för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Signalspaningen kommer att ha en synnerligen viktig roll i anpassningen av underrättelseverksamheten så att den kan möta dagens och framtidens breddade hotbild. Det är angeläget att signalspaning även fortsättningsvis kan bedrivas från fartyg och flygplan. Signalspaningsfartyget Orion börjar bli föråldrat och behöver ersättas skyndsamt. Mot den bakgrunden tillstyrker utskottet, i likhet med försvarsutskottet, regeringens förslag. Det begärda bemyndigandet bör därför lämnas nu. Som framgår av motionerna framför varken motionärerna bakom motionen 2009/10:Fi1 eller bakom motionen 2009/10:Fi2 några invändningar mot förslaget att ersätta signalspaningsfartyget Orion.

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionen.

Bemyndigande för anskaffning av splitterskyddade hjulgående fordon

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 besluta om anskaffning av 115 splitterskyddade hjulgående fordon.

Därmed bifaller riksdagen propositionens punkt 1 i denna del och avslår motionerna.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 802 340 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 000 kr efter 2009.

I enlighet med propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) ska arméstridskrafterna ställas om mot lättare förband som har god förmåga till operativ och taktisk rörlighet och som ska kunna verka i insatser i och utanför närområdet. Det finns därför behov av att ersätta äldre bandgående fordon med splitterskyddade hjulgående fordon som uppfyller de krav som ställs för omställningen. Genom Försvarets materielverks (FMV) försorg pågår en öppen upphandling av fordon för en lätt mekaniserad bataljon med utrustning och stöd för underhåll och utbildning. Fem leverantörer har lämnat fullständiga offerter.

För att minska risken för fördyringar till följd av att offerttiden överskrids bör regeringen bemyndigas att under 2009 besluta om anskaffning av 115 splitterskyddade hjulgående fordon.

Den föreslagna anskaffningen ryms inom den av riksdagen godkända investeringsplanen för Försvarsmakten och inom bemyndiganderamen för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Motionerna

I partimotion 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 2 begärs att riksdagen avvisar förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2009 besluta om anskaffning av 115 nya splitterskyddade hjulgående fordon mot bakgrund av att regeringens motivering till beslutet är bristfällig.

Motionärerna framhåller att Socialdemokraterna delar regeringens bedömning att det finns ett behov av att ersätta äldre bandfordon med splitterskyddade hjulgående fordon för att öka försvarets operativa och taktiska rörlighet. Socialdemokraterna konstaterar att regeringen i tilläggsbudgetpropositionen lämnar förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att fatta beslut om att anskaffa nya sådana fordon redan i höst, alltså under

2009. Dock hävdas i motionen att regeringens underlag inför detta beslut är bristfälligt. Det enda regeringen hänvisar till är att de inte vill försena den pågående upphandlingen hos FMV. Denna process prövas nu av rättslig instans. Socialdemokraterna anför att de har varnat regeringen för en alltför naiv tilltro till marknadskrafterna inom detta område. Försvarsmaterielsektorn är i dag och under överskådlig framtid inte en fungerande marknad. Regeringens dogmatiska inställning till att alltid köpa från den befintliga marknaden, den s.k. hyllan, missgynnar Försvarsmakten, den inhemska försvarsindustrin och Sverige. Motionärerna menar att när det gäller försvarsmateriel måste hänsyn tas till faktorer såsom Sveriges spjutspetskompetens, framtida behov och Sveriges militära alliansfrihet. Det är viktigt att ge försvarsindustrin i Sverige goda förutsättningar. Företagen efterfrågar långsiktighet för att våga satsa på utveckling och kompetens. I motionen påpekas att det därför är allvarligt att regeringen har misslyckats med att ta fram en försvarsindustristrategi. Mot denna bakgrund är Socialdemokraterna inte beredda att ge regeringen klartecken att besluta om anskaffningen av splitterskyddade hjulgående fordon redan under 2009.

I den enskilda motionen 2009/10:Fi2 av Eva Sonidsson och Agneta Lundberg (s) yrkas avslag på förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2009 besluta om anskaffning av 115 nya splitterskyddade hjulgående fordon mot bakgrund av att regeringens motivering till beslutet är bristfällig. Motionärerna delar visserligen regeringens bedömning att äldre bandfordon behöver ersättas med splitterskyddade hjulgående fordon, men de menar att det enda regeringen hänvisar till är att den inte vill försena den pågående upphandlingen hos FMV. Motionärerna hävdar att FMV redan har avslutat upphandlingen och tecknat kontrakt med en av de möjliga leverantörerna, finska Patria. Kontraktet med Patria är emellertid villkorat såtillvida att det ska godkännas av regering och riksdag.

I motionen påpekas att FMV:s sätt att hantera fordonsupphandlingen, efter överklagande från BAE Systems Hägglunds, för närvarande är föremål för domstolsprövning i sin lagtekniska del, dvs. gällande frågan om huruvida upphandlingen sköts i överensstämmelse med lagen om offentlig upphandling (LOU). Motionärerna hävdar att regeringen inte har redogjort för sin analys av viktiga aspekter av upphandlingen, såsom tillhandahållandet av bästa möjliga skydd för våra soldater och vår militära personal i utlandstjänst, möjligheten till långsiktiga besparingar i försvarsbudgeten, upphandlingens effekter på svensk industriutveckling, forskning och miljöteknikutveckling samt framtida intäktsmöjligheter. Det är allvarligt, menar motionärerna, att regeringen har misslyckats med att ta fram en försvarsindustristrategi.

Försvarsutskottets yttrande

I sitt yttrande (2009/10:FöU1y) påpekar försvarsutskottet att det delar regeringens och motionärernas uppfattning om behovet av en modernisering av det splitterskyddade fordonsbeståndet. Genom FMV:s försorg pågår en

öppen upphandling av sådana fordon. Kontraktet med leverantören är under-tecknat med förbehåll för ett senare godkännande av riksdagen och regeringen. Ett företag har emellertid i domstol begärt överprövning enligt lagen om offentlig upphandling. Försvarsutskottet har informerats om att regeringen inte avser att överpröva upphandlingen eller påverka valet av leverantör. Riksdagen har sålunda att ta ställning till anskaffningen av splitterskyddade fordon som sådan. FMV – på Försvarmaktens uppdrag – ansvarar för att genomföra upphandlingen.

Försvarsutskottet förutsätter att fordonen uppfyller de krav – inte minst ur skyddssynpunkt – som Försvarmakten anser måste ställas. Försvarsutskottet anser sålunda att det begärda bemyndigandet bör lämnas i år.

I en gemensam avvikande mening tillstyrker Socialdemokraternas och Vänsterpartiets företrädare motionerna.

Kompletterande information

Den rättsprocess som omnämns i motionerna och i försvarsutskottets yttrande har resulterat i att Länsrätten i Stockholms län den 29 oktober 2009 har bifallit BAE Systems Hägglunds Aktiebolags ansökan om ingripande med stöd av lagen om offentlig upphandling (LOU). Domen innebär att Försvarets materielverks upphandling avseende Armoured Wheeled Vehicle System AWV 2014, dvs. en upphandling av pansarvagnar med kringliggande system, ska göras om.

Länsrätten har funnit att FMV i stort genomfört upphandlingen korrekt men att vissa delmoment i upphandlingen, enligt länsrättens mening, strider mot lagstiftningen. Dessa delmoment är att FMV

- har använt sig av en orimligt kort anbudstid
- har gjort en otillåten väsentlig förändring av förfrågningsunderlaget
- har på vissa punkter utformat ett oklart förfrågningsunderlag
- har lämnat oklara upplysningar till anbudsgivarna.

Genom nämnda förfarande har FMV:s upphandling kommit att strida mot LOU:s principer om transparens och likabehandling. Länsrätten har i det aktuella fallet funnit att de fel som har förekommit i upphandlingen har medfört att Hägglunds kommit eller kunnat komma att lida skada.

Domen vinner laga kraft tre veckor efter delgivning och kan överklagas till Kammarrätten.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i såväl propositionen som försvarsutskottets yttrande och motionerna, nämligen att det finns ett behov av att ersätta äldre bandfordon med splitterskyddade hjulfordon för att öka arméstridskrafternas operativa och taktiska rörlighet. Finansutskottet noterar att en sådan materieförnyelse utgör en naturlig del

i den inriktning för försvaret som kommer till uttryck i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292).

Utskottet noterar Länsrätten i Stockholms läns dom av den 29 oktober 2009, som innebär att FMV:s upphandling av pansarvagnar med kringliggande system ska göras om. Utskottet erfar att kontrakt troligen inte kommer att skrivas under hösten 2009, oavsett om FMV väljer att överklaga domen till Kammarrätten eller nöjdförklarar sig och gör om upphandlingen.

Som försvarsutskottet har erfarit avser inte regeringen att överpröva upphandlingen eller påverka valet av leverantör. Finansutskottet vill understryka att riksdagens roll är att ta ställning till anskaffningen av splitterskyddade fordon som sådana. Riksdagen har att avgöra om det bemyndigande som regeringen har begärt ska lämnas, inte vilket fordon som ska beställas. Finansutskottet förutsätter att fordonen uppfyller de krav – inte minst ur skyddssynpunkt – som Försvarsmakten anser måste ställas. Finansutskottet anser sålunda, i likhet med försvarsutskottet, att det begärda bemyndigandet bör lämnas i år.

Frågan om upphandlingsförfarandet är också den punkt där kritik har framförts av motionärerna. Finansutskottet menar, mot bakgrund av det anförda, att de motionsvis framförda kraven inte är relevanta då det inte är upphandlingsförfarandet som riksdagen har att ta ställning till.

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionen och avstyrker motionerna.

Bemyndigande för anslagen 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar samt 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 29 500 000 000 kr efter 2009 samt att under 2009 för anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 750 000 000 kr efter 2009. Därmed bifaller riksdagen punkterna 2 och 3 i propositionen och avslår motionerna.

Jämför reservation 2 (s).

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för anslaget 1:3 uppfört ett raman-slag på 8 802 340 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 000 kr efter 2009.

Bemyndiganderamen för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* bör minskas med 5 500 000 000 kr till följd av att bemyndiganderamen för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* ökas med motsvarande belopp. Regeringen bör bemyndigas att under 2009 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 29 500 000 000 kr efter 2009.

I statsbudgeten för innevarande år finns för anslaget 1:4 uppfört ett raman-slag på 6 795 637 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under 2009 besluta om beställningar för vidmakthållande och avveckling av materiel som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 7 250 000 000 kr efter 2009.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2009 att ramen för beställningsbemyndiganden för anslaget skulle kunna komma att behöva omprövas med anledning av propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Den nya inriktningen för försvaret innebär bl.a. en tyngdpunktsförskjutning från utvecklingssatsningar till anskaffning av färdigutvecklad materiel. Vidare har denna ambitionsförändring inneburit att planerade nyanskaffningar har utgått och att befintlig materiel i stället behöver vidmakthållas.

Bemyndiganderamen för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* bör därför ökas med 5 500 000 000 kr. Samtidigt minskas bemyndiganderamen för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* med motsvarande belopp. Regeringen bör bemyndigas att under 2009 för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 750 000 000 kr efter 2009.

Motionen

I partimotion 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkandena 3 och 4 framförs följande krav, som i detta betänkande behandlas under en och samma förslagspunkt:

a) Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att bemyndiga regeringen att under 2009 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 000 kr efter 2009.

b) Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bemyndiga regeringen att under 2009 för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 250 000 000 kr efter 2009.

Angående anslagen 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* samt 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* anför Socialdemokraterna i partimotion 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) att de säger nej till att minska bemyndiganderamen inom anslag 1:3 med 5,5 miljarder kronor och att göra motsvarande ökning i bemyndiganderamen inom anslag 1:4. Det konstateras att detta förslag är i enlighet med den av regeringen initierade tyngdpunktsförskjutningen från utveckling till anskaffning av färdig materiel. Motionärerna invänder att när satsningar på jobben behövs för att möta arbetslösheten så väljer regeringen att satsa mindre på att egenutveckla och köpa inhemskt producerad försvarsmateriel för att i stället köpa från andra länder. Detta, menar Socialdemokraterna, hotar den inhemska försvarsindustrin, som sysselsätter lika många personer som fordonsindustrin. Socialdemokraterna delar inte regeringens nya materielpolicy och vill värna jobben och spjutspetskompetensen inom försvarsindustrin.

Försvarsutskottets yttrande

I sitt yttrande (2009/10:FöU1y) noterar försvarsutskottet att regeringen föreslår en omfördelning av bemyndiganden *från* anskaffning av ny materiel *till* utveckling av befintlig materiel. Detta ligger enligt utskottet i linje med den nya strategi för Försvarsmaktens materielförsörjning som regeringen beslutat och utskottet ställt sig bakom. Mot den bakgrunden tillstyrker utskottet den omfördelning som föreslås.

I en gemensam avvikande mening tillstyrker Socialdemokraternas och Vänsterpartiets företrädare motionen.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet önskar framhålla att i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) beskrivs den nya inriktningen för försvaret, som bl.a. innebär att planerade nyanskaffningar har utgått och att befintlig materiel i stället behöver vidmakthållas. Finansutskottet anser att det i ljuset av den nya materielförsörjningsstrategin är följdriktigt att regeringen föreslår en omfördelning av bemyndiganden från anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* till den utveckling av befintlig materiel som ryms under anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*. Finansutskottet finner därför inte stöd för motionärernas synpunkter utan ställer sig, i likhet med försvarsutskottet, bakom den omfördelning som föreslås.

Finansutskottet tillstyrker, i likhet med försvarsutskottet, propositionen och avstyrker motionen.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

1:1 Biståndsverksamhet

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 27 622 671 000 kr.

För att finansiera ökningarna av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse och anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* under utgiftsområde 8 Migration minskas anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* med 322 000 000 kr.

Finansutskottets ställningstagande

Den del av anslaget 1:1 som avses tillföras utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* uppgår till 63 miljoner kronor. Finansutskottet föreslår emellertid att överföringen begränsas till 58 miljoner kronor. Denna justering medför att anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* behöver minskas endast med 58 miljoner kronor för detta ändamål. Totalt innebär det att anslaget minskas med 317 miljoner kronor i stället för 322 miljoner kronor.

Finansutskottet tillstyrker därmed propositionens förslag om att medel överförs från anslaget 1:1, men ändrar överföringen till att omfatta 58 miljoner kronor.

Utgiftsområde 8 Migration

1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 163 255 000 kr.

Regeringen anförde i budgetpropositionen för 2009 att utgiftsutvecklingen beträffande de offentliga biträdena i utlänningsärenden skulle följas upp och att regeringen vid behov avsåg att återkomma om anslagets budgetering (prop. 2008/09:1, utg.omr. 8). Migrationsverket kommer under 2009 att avgöra en stor mängd asylärenden. Riksdagen beslutade efter förslag i 2009 års proposition om vårtilläggsbudget (prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, rskr. 2008/09:311) att anslaget skulle tillföras 70 000 000 kr. Där efter har utgifterna fortsatt att öka i förhållande till vad som tidigare beräknats. Regeringen anser därför att anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlän-*

ningsärenden bör ökas med 15 000 000 kr. Finansiering sker genom att anslaget 1:4 *Domstolsprövning i utlänningsärenden* minskas med motsvarande belopp.

Finansutskottets ställningstagande

Under beredningen av detta ärende har utskottet efter uppgifter från Finansdepartementet erfarit att det finns behov av att öka anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* mer än vad som anges i propositionen. Migrationsverket har till Regeringskansliet inkommit med en begäran om att få överskrida tilldelad anslagsram till följd av att den prognos för anslaget 1:6 som lämnades av Migrationsverket i augusti visat sig otillräcklig. Enligt Migrationsverket kommer prognosen att behöva revideras i den prognos som lämnas till regeringen den 30 oktober. Utgifterna för året beräknas i den nya prognosen till ungefär 230 000 000 kr mot augustiprognosens 205 500 000 kr. Finansutskottets bedömning är att anslaget behöver tillföras ytterligare 40 miljoner kronor i tillägg till de 15 miljoner kronor som föreslås i propositionen. Därigenom skulle man kunna undvika att belasta anslagskrediten fullt ut under 2009.

Utskottet föreslår en ökning av anslaget 1:6 med ytterligare 40 miljoner kronor, utöver den ökning om 15 miljoner kronor som regeringen föreslagit i tilläggsbudgeten, vilket innebär att den totala ökningen kommer att uppgå till 55 miljoner kronor.

Utskottet önskar uppmärksamma att anslaget 1:6 vid upprepade tillfällen tilldelats anslag i en storlek som legat mycket under det senare påvisade behovet. För 2007 (då som anslag 12:6) var utfallet på anslaget 228 503 000 kr (prop. 2008/09:1, utg.omr. 8). För 2008 anslogs 143 255 000 kr (prop. 2007/08:1, utg.omr. 8), med ett utfall på 230 821 000 kr (prop. 2009/10:1, utg.omr. 8). För 2009 anslogs 93 255 000 kr (prop. 2009/10:1, utg.omr. 8), med ett nu alltså förväntat utfall kring 230 000 000 kr. I budgetpropositionen för 2010 föreslås ett anslag på 93 255 000 kr även för 2010 (prop. 2009/10:1, utg.omr. 8).

Det förefaller som om anslaget 1:6 systematiskt underdimensionerats. Utskottet förutsätter att anslaget i framtiden kommer att behandlas med mer hänsyn tagen till realistiska prognoser.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Bemyndigande för anslaget 1:2 Väghållning och statsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 700 000 000 kr efter 2009. Därmed bifaller riksdagen punkt 9 i propositionen och avslår motionen.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 22 185 626 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 27 700 000 000 kr efter 2009.

Den rådande lågkonjunkturen innebär att det finns möjligheter att ta till vara lediga resurser inom byggsektorn som kan användas för statliga investerings- och underhållsåtgärder inom infrastrukturuområdet. På vägsidan finns det ett eftersatt underhåll som kan åtgärdas genom tidigareläggningar av redan planerade insatser. Regeringen anser därför att anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag* bör ökas med 65 000 000 kr.

För att finansiera ökningen av anslaget 1:5 *Transportstyrelsen* minskas anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag* med 9 000 000 kr.

Sammantaget bör därmed anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag* ökas med 56 000 000 kr.

Vägverket ingår avtal med externa parter om ekonomiska förpliktelser för flera år framåt i tiden. Upphandlingen av ombyggnaden av sträckan E18 Hjulsta–Kista har påbörjats snabbare än beräknat. För att undvika att upphandlingen måste avbrytas föreslås att bemyndiganderamen för anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag* ökas med 1 000 000 000 kr. Regeringen bör bemyndigas att under 2009 för anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 700 000 000 kr efter 2009.

Motionen

I partimotionen 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 1 i denna del begärs sammanfattningsvis att riksdagen anvisar anslagen under utgiftsområde 22 Kommunikationer med de ändringar i förhållande till regeringens förslag som framgår av tabellen.

Anvisningar under utgiftsområde 22 enligt förslag i motion 2009/10:Fi1 (s)*Tusental kronor*

Anslag		Avvikelse från proposition
Utg.omr. 22, 1:2	Väghållning och statsbidrag	+509 000
Utg.omr. 22, 1:3	Banverket: Administration	-117 000
Utg.omr. 22, 1:4	Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	-383 000
Utg.omr. 22, 1:5	Transportstyrelsen	-9 000

Av partimotionen 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) *yrkande 1 i denna del* framgår att Socialdemokraterna säger nej till avreglering av fordonsbesiktningen och som en följd därav också säger nej till att överföra 9 miljoner kronor från anslaget 1:2 till anslaget 1:5 för att finansiera Transportstyrelsens förberedande åtgärder för avregleringen. Motionärernas förslag skiljer sig från propositionens förslag med +9 miljoner kronor för detta ändamål.

I partimotionen 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) tillbakavisas regeringens förslag gällande anslagen 1:2 och 1:4. De medel som enligt propositionen åtgår för kostnader i samband med bolagisering av Banverket Produktion vill Socialdemokraterna i stället använda för förstärkta underhållsinsatser i väg- och järnvägsnätet. Att öka investeringarna i underhåll av våra vägar och järnvägar är mycket behövligt. Eftersom anläggningsbranschen är arbetsintensiv och nära sammankopplad med andra branscher (och därmed har en hög multiplikator) kommer, framhåver motionärerna, de ökade investeringarna dessutom att ge ett betydande tillskott av nya jobb. Av den föreslagna besparingen på 1 015 miljoner kronor vill Socialdemokraterna anslå 500 miljoner kronor till underhåll av vägnätet, anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag*. Sammantaget skiljer sig förslaget för anslaget 1:2 från propositionens förslag med +509 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet önskar inte föregripa riksdagens behandling av proposition 2009/10:32, men ställer sig bakom det i propositionen om höstilläggsbudgetet framförda förslaget om en ökning av anslaget 1:5 och därmed den minskning av anslaget 1:2 med 9 miljoner kronor som motionärerna motsätter sig.

Finansutskottet avstyrker förslaget om överföring till anslaget 1:2 av 500 miljoner kronor från medel som enligt propositionen är avsatta för kostnader i samband med bolagiseringen av Banverket Produktion. Utskottet önskar också erinra om att det ställer sig bakom regeringens förslag om att tillföra anslaget 1:2 56 miljoner kronor avsedda för just det ändamål som motionärerna efterlyser, nämligen vägenderhåll.

Finansutskottet tillstyrker såväl propositionens anslags- som bemyndigandeförslag och avstyrker motionen.

1:3 Banverket: Administration

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 684 736 000 kr. I samband med att verksamheten vid Banverket Produktion överförs till aktiebolagsform med staten som ägare uppstår vissa omställningskostnader, främst när det gäller uppbyggnad av IT-system, varumärken samt personalkostnader. Regeringen anser därför att anslaget 1:3 *Banverket: Administration* bör ökas med 117 000 000 kr.

Motionen

I partimotionen 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) *yrkande 1 i denna del* avstyrks de av regeringen föreslagna förändringarna i anslag 1:3. Motionärerna framhåller att Socialdemokraterna säger nej till bolagisering av Banverkets produktion, och som en följd därav också säger nej till ökade anslag till Banverket för att kompensera för administrativa omställningskostnader. Motionärernas förslag skiljer sig från propositionens förslag med -117 miljoner kronor för detta anslag.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet noterar att regeringen i proposition 2009/10:10 Ändrad verksamhet för Banverkets enhet Banverket Produktion beräknar att omställningskostnaden för Banverket kommer att uppgå till 117 miljoner kronor vilket belastar myndighetens anslag. Uppskattningen är behäftad med osäkerhet och gränsdragningen mellan vad som är omställningskostnad respektive investering i verksamheten är inte entydig. De huvudområden som kostnaderna omfattar är IT-system, uppbyggnad av varumärken och personal. Därutöver uppkommer vissa omställningskostnader om ca 25 miljoner kronor som bärs av bolaget. I propositionen uppges att Banverket kommer att kompenseras för de kostnader som belastar myndighetens anslag.

Finansutskottet ställer sig, i motsats till motionärerna, positivt till den föreslagna bolagiseringen av verksamheten vid Banverket Produktion. Därav följer att utskottet även ställer sig bakom förslaget om tillskott till anslaget 1:3 för omställningskostnader.

Finansutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionen.

Bemyndigande för anslaget 1:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 78 000 000 000 kr efter 2009. Därmed bifaller riksdagen punkt 10 i propositionen och avslår motionerna.

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 332 249 000 kr. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 000 kr efter 2009.

Bolagiseringen av Banverket Produktion innebär att verksamhetens tillgångar och skulder förs över från Banverket till det av staten helägda bolaget. Som en konsekvens av denna överföring inom staten uppstår ett underskott i Banverkets myndighetskapital som behöver täckas. Underskottet beräknas till 898 000 000 kr. Regeringen anser därför att anslaget 1:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* bör ökas med 898 000 000 kr.

Den rådande lågkonjunkturen innebär att det finns möjligheter att ta till vara lediga resurser inom byggsektorn som kan användas för statliga investerings- och underhållsåtgärder inom infrastrukturuområdet. Regeringen föreslår därför ytterligare satsningar på järnvägssystemet som innebär att redan pågående investeringsobjekt kan byggas både snabbare och mer rationellt. Vidare är satsningen ett viktigt tillskott för ökad tillgänglighet i transportsystemet. Regeringen anser därför att anslaget 1:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* bör ökas med 335 000 000 kr.

Sammantaget bör därmed anslaget 1:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 1 233 000 000 kr.

Banverket har tecknat avtal om hyra av Botniabanan med Botniabanan AB i enlighet med det huvudavtal staten tidigare tecknat. I bemyndiganderamen som beslutades för 2009 ingår inte åtagandet avseende Botniabanan. Bemyndiganderamen för anslaget 1:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* bör därför ökas med 38 000 000 000 kr. Regeringen bör bemyndigas att under 2009 för ramanslaget 1:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 78 000 000 000 kr efter 2009.

Det särskilda bemyndigandet som riksdagen beslutat för 2009 avseende Botniabanan kommer inte att utnyttjas.

Motionen

I partimotionen 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 1 i denna del säger motionärerna nej till det kapitaltillskott till Banverket omfattande 898 miljoner kronor som krävs när nettotillgångarna i Banverket Produktion överförs till det nya aktiebolaget. Partiet anser att det i allt väsentligt saknas rationella skäl till att genom bolagisering avskilja den producerande verksamheten från Banverket. Järnvägen är ett slutet system. Därför behövs en mycket tydlig samordning av trafikledning och underhållsverksamhet. Socialdemokraterna menar därtill att möjligheten att åstadkomma en sund konkurrenssituation när det gäller järnvägsunderhåll är mycket begränsad. Det anförs att det finns totalt bara fyra–fem verksamma bolag i hela Europa.

I partimotionen 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) tillbakavisas regeringens förslag gällande anslagen 1:2 och 1:4. De medel som enligt propositionen åtgår för kostnader i samband med bolagisering av Banverket Produktion vill Socialdemokraterna i stället använda för förstärkta underhållsinsatser i väg- och järnvägsnätet. Att öka investeringarna i underhåll av våra vägar och järnvägar är mycket behövligt. Eftersom anläggningsbranschen är arbetsintensiv och nära sammankopplad med andra branscher (och därmed har en hög multiplikator) kommer, framhåver motionärerna, de ökade investeringarna dessutom att ge ett betydande tillskott av nya jobb. Av den föreslagna besparingen på 1 015 miljoner kronor vill Socialdemokraterna anslå 515 miljoner kronor till underhåll av järnvägsnätet, anslaget 1:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter*.

Med Socialdemokraternas nej till det av regeringen föreslagna kapitaltillskottet på 898 miljoner kronor och det i motionen framförda förslaget om ett tillskott på 515 miljoner kronor skiljer sig förslaget för anslaget 1:4 från propositionens förslag med –383 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet noterar att regeringen i proposition 2009/10:10 föreslår att verksamheten vid Banverket Produktion (BVP) överförs till ett eller flera av staten direkt eller indirekt helägda aktiebolag. I betänkande 2009/10:TU5 tillstyrker trafikutskottet propositionen.

Finansutskottet anser i likhet med regeringen att övervägande skäl talar för en bolagisering av BVP. En bolagisering innebär att förutsättningarna för konkurrensneutralitet på marknaden ökar och att grunden för misstankar om korssubventionering elimineras. Med en bättre fungerande marknad ökar kraven på utveckling av effektivitet och produktivitet i verksamheten. En fungerande konkurrens leder till ett effektivare resursutnyttjande, vilket kommer samhället till del i form av lägre priser och/eller bättre kvalitet.

Finansutskottet delar inte motionärernas oro för möjligheterna att skapa en sund konkurrenssituation. Utskottet noterar att arbetet med att stimulera den berörda marknadens aktörer för att få fler att lämna anbud under det senaste året enligt regeringens bedömning har intensifierats. Intresset för

marknaden har ökat under denna period och det är rimligt att anta att aviseringen om en bolagisering av BVP kommer att stärka detta intresse ytterligare. Därmed kan konkurrensen skärpas och marknaden utvecklas. Med en fungerande konkurrens minskar riskerna för ökade kostnader vid den statliga upphandlingen av drift och underhåll samt investeringar på järnvägsområdet.

Utskottet vill understryka att verksamheten uppfyller samtliga de kriterier som riksdag och regering tidigare ställt upp för när en affärsverksamhet inom en myndighet kan bedömas aktuell för ombildning till aktiebolagsform (prop. 1992/93:100 bil.1, bet. 1992/93:FiU10 och bet. 1992/93:FiU20, rskr. 1992/93:189). Utskottet kan konstatera att verksamheten vid BVP uppfyller dessa kriterier för när en bolagsbildning kan vara aktuell. Verksamheten är av betydande omfattning, styrs inte primärt av politiska uppgifter och mål och innebär ingen myndighetsutövning. Verksamheten bedrivs under fungerande konkurrensvillkor även om det fortfarande finns relativt få leverantörer och en av dessa, BVP, för närvarande har en stor marknadsandel inom området drift och underhåll. På investeringsområdet är BVP:s marknadsandel mindre och antalet aktörer fler. Utskottet bedömer att verksamheten har kommersiella förutsättningar och är oberoende av anslagsmedel.

Utskottet vill även framhålla att vid en bolagisering undanröjs vissa konkurrenssnackdelar som BVP har i dag till följd av att verksamheten bedrivs i myndighetsform. En bolagisering av verksamheten ger goda förutsättningar att skapa ett effektivt och lönsamt företag med förbättrade möjligheter för verksamheten att utvecklas, bl.a. genom utökat mandat att fatta strategiska beslut. Därigenom kan det nya bolaget aktivt medverka i utvecklingen av transportsystemet.

Utskottet noterar att bolagiseringen beräknas kunna genomföras tidigast den 1 januari 2010. Banverket bedömer att en bolagisering är möjlig att genomföra under det första halvåret 2010.

Finansutskottet avstyrker förslaget om överföring till anslaget 1:4 av 515 miljoner kronor från medel som enligt propositionen är avsatta för kostnader i samband med bolagiseringen av Banverket Produktion. Utskottet önskar också erinra om att det ställer sig bakom regeringens förslag om att tillföra anslaget 1:4 335 miljoner kronor avsedda för just det ändamål som motionärerna efterlyser, nämligen underhåll av järnvägsnätet.

Finansutskottet tillstyrker såväl propositionens anslags- som bemyndigandeförslag och avstyrker motionen.

1:5 Transportstyrelsen

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 371 177 000 kr.

Regeringen avser att under hösten 2009 återkomma till riksdagen med förslag som innebär att fordonsbesiktningsverksamheten kan utsättas för konkurrens fr.o.m. den 1 juli 2010. Förändringen förutsätter att Transportstyrelsens roll som tillsyns- och regelgivningsmyndighet för fordonsbesiktning tydliggörs och förstärks. Transportstyrelsen behöver under 2009 vidta ett antal förberedande åtgärder i syfte att säkerställa att reformen kan genomföras som planerat. Regeringen anser därför att anslaget 1:5 *Transportstyrelsen* bör ökas med 9 000 000 kr.

Finansiering sker genom att anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag* minskas med motsvarande belopp.

Motionen

Av partimotionen 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) *yrkande 1 i denna del* framgår att Socialdemokraterna säger nej till avreglering av fordonsbesiktningen, och som en följd därav också säger nej till att överföra 9 miljoner kronor från anslaget 1:2 till anslaget 1:5 för att finansiera Transportstyrelsens förberedande åtgärder för avregleringen. Partiet anser att avregleringen av fordonsbesiktningen görs helt av ideologiska skäl. Svensk bilprovning håller Europas lägsta priser, har en kundnöjdhet enligt senaste undersökningen på 94 % och kan erbjuda ett finmaskigt nät provstationer i alla delar av landet. Detta innebär att motionärernas förslag skiljer sig från propositionens förslag med –9 miljoner kronor för detta anslag.

Kompletterande information

I propositionen 2009/10:32 *Fordonsbesiktning* föreslår regeringen att det genom fordonslagen (2002:574) reglerade monopolet för utförande av fordonsbesiktningar ska avskaffas. Regeringen lämnar förslag till de lagändringar som krävs för att besiktningsverksamhet för fordon ska anpassas till den svenska huvudregeln om öppna system för provning och kontroll, dvs. att oberoende och självständiga organ i konkurrens utför bedömning av överensstämmelse. Rollfördelningen mellan myndighet och utförare tydliggörs genom att vad som bör vara statliga åtaganden i form av myndighetsuppgifter (regelgivning och tillsyn) klargörs.

Besiktningsverksamhet avseende kontroll-, registrerings-, moped- och lämplighetsbesiktning av fordon omregleras så att sådan verksamhet kan konkurransutsättas. Behörig myndighet ska föreskriva bl.a. vad som ska ingå i en besiktning, krav på utrustning vid utförande av besiktning och vilken utbildning och kompetens en besiktningstekniker ska ha. Besiktningsorgan som utför besiktningar av fordon ska vara ackrediterade av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). För att kunna ackrediteras som besiktningsorgan måste ett företag utöver tekniska krav också uppfylla vissa krav av annan karaktär, t.ex. krav på oberoende och allmänt gott anseende.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2010.

Till de skäl som regeringen utvecklar för en omreglering av fordonsbesiktningen hör att på en marknad med fungerande konkurrens blir företag mer effektiva, priserna kan pressas och konsumenterna ges mer valfrihet och bättre kvalitet samt en starkare position. Fri konkurrens gynnar entreprenörskapet och skapar fler och växande företag. På lång sikt gynnas därmed tillväxten. Företag på en ny marknad kommer att arbeta mot att möta kundernas behov, samtidigt som de ser över sina resurser och därmed effektiviserar sin verksamhet.

Regeringen är övertygad om att en omreglering har förutsättningar att skapa en väl fungerande marknad med effektiv konkurrens som

- främjar ett rationellt och kostnadseffektivt besiktningsförfarande
- bidrar till utveckling av ny kontrollmetodik
- leder till rimliga priser för besiktningstjänster
- innebär att tillgängligheten till besiktningsmöjligheter även fortsättningsvis är god i hela landet
- ger valfrihet och möjlighet för kunderna att påverka serviceutbudet.

Regeringen anser att en omreglerad bilbesiktningsmarknad i stort sett kommer att leda till bättre tillgänglighet för konsumenter och brukare. På en omreglerad marknad utan monopol och med fri prissättning finns incitament för besiktningsorganen att effektivisera sin verksamhet. Det finns också en möjlighet för dem att i större omfattning anpassa servicen efter kundernas önskemål och behov, t.ex. genom kvälls- och helgöppet. I och med detta skapas också fler arbetstillfällen på besiktningsmarknaden eftersom ökat öppethållande kräver fler anställda.

Omregleringen av besiktningsverksamheten ska ske på ett sådant sätt att trafiksäkerheten och miljökontrollen kan förbättras. Effekterna av den tänkta omregleringen kommer att följas upp. Vid behov kommer regeringen eller den myndighet regeringen utser att vidta åtgärder för att tillse att marknaden fungerar. Omregleringen bör komma att leda till bättre service till rimliga priser för konsumenter och brukare genom en väl fungerande konkurrens, samtidigt som en hög trafiksäkerhetsnivå bibehålls.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet önskar inte föregripa riksdagens behandling av proposition 2009/10:32, men ställer sig bakom det förslag som förs fram i propositionen om höstilläggsbudget om en ökning av anslaget 1:5 med 9 miljoner kronor. Finansutskottet vill framhålla Transportstyrelsens roll som tillsyns- och regelgivningsmyndighet. Genom den föreslagna ökningen av anslaget kan den planerade reformen förberedas.

Finansutskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionen.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

1:4 Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting

Propositionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 000 000 000 kr.

För att bidra till att förbättra kommunsektorns ekonomi föreslår regeringen att det tillfälliga konjunkturstödet till kommuner och landsting ökas. De ökade statsbidragen bidrar till att upprätthålla de grundläggande välfärdstjänster som kommunsektorn tillhandahåller och till att dämpa nedgången i sysselsättningen i sektorn. Det tillfälliga konjunkturstödet till kommuner och landsting betalas ut i december 2009 med ett belopp per invånare per den 1 november 2009.

Av det sammanlagda beloppet om 7 000 000 000 kr är 6 000 000 000 kr avsedda att användas för verksamheten 2010 och antas därmed periodiseras av kommuner och landsting som en intäkt 2010. Att utgifter avseende 2010 utbetalas 2009 motiveras av behovet av en återstående säkerhetsmarginal under utgiftstaket. Stödet fördelas med 70 % till kommunerna och 30 % till landstingen. Kommunerna erhåller därmed 4 200 000 000 kr och landstingen 1 800 000 000 kr. Gotlands kommun omfattas även av det stöd som utbetalas till landstingen.

Det ekonomiska läget är ansträngt hos landstingen med anledning av den ekonomiska situationen och påverkas ytterligare av den pågående influensapandemin. Mot bakgrund av detta, och för att minska effekterna på den ordinarie hälso- och sjukvården i anslutning till influensapandemin, föreslår regeringen att 1 000 000 000 kr avsätts till landstingen och Gotlands kommun.

Regeringen anser därför att anslaget 1:4 *Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting* bör ökas med 7 000 000 000 kr.

Finansutskottets ställningstagande

Anslaget 1:4 *Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting* föreslogs som ett nytt ramanslag i vårens tilläggsbudget (prop. 2008/09:99). Anslaget motiverades då av att den ekonomiska krisen hade fördjupats mycket snabbt, vilket påverkade hela den svenska ekonomin. Kommuner och landsting påverkades främst genom att sysselsättningen vek, vilket innebar en svagare utveckling av de kommunala skatteintäkterna. Höjda statsbidrag, i form av ett tillfälligt konjunkturstöd, skulle bidra till att upprätthålla de grundläggande välfärdstjänster som kommunsektorn tillhandahåller och till att dämpa nedgången i sysselsättningen i sektorn. I propositionen anfördes att en anledning till att regeringen valde att lämna förslaget i 2009 års proposition om vårtilläggsbudget var att utrymmet under utgiftstaket för staten var större 2009 än 2010. I propositionen påpe-

kades att det faktum att stödet betalades ut som ett engångsbelopp i december 2009 i stället för genom månadsvisa utbetalningar under 2010 innebar en positiv ränteeffekt för kommuner och landsting.

I sitt betänkande med anledning av vårtilläggsbudgeten 2009 (bet. 2008/09:FiU21) framhöll utskottet att regeringens politik hade medfört betydande tillskott till kommunsektorn. Under mandatperioden hade regeringen sammantaget förstärkt den kommunala sektorn med 21 miljarder kronor i form av ökade bidrag, sänkta arbetsgivaravgifter och den kommunala fastighetsavgiften. Förutom de 7 miljarder kronor i tillfälligt stöd till kommunsektorn som regeringen föreslog i vårens tilläggsbudget konstaterades att regeringen i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 2008/09:100) aviserade att statsbidraget till kommunerna skulle höjas permanent med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011.

Andra åtgärder som regeringen meddelade i den ekonomiska vårpropositionen var att man inom kort avsåg att se över om förändringar borde företas i balanskravet och andra redovisningsprinciper. Regeringen ville pröva om det går att ge drivkrafter för ekonomiskt sunda och välskötta kommuner och landsting att spara pengar under goda år för att i viss utsträckning kunna använda dem under dåliga år. Detta skulle dock göras utan att ge avkall på kommunallagens krav om god ekonomisk hushållning.

Utskottet tog även upp det faktum att regeringens förslag om medel som avsåg 2010 betalades ut 2009. Regeringen anförde att en anledning till att den valde att lämna förslaget i propositionen om vårtilläggsbudget var att utrymmet under utgiftstaket för staten var större 2009 än 2010.

Utskottet ville framhålla vikten av att beslutat utgiftstak respekterades. Nya beslut som påverkade statsbudgeten kunde kräva att utgiftstaket borde bli föremål för tekniska justeringar så att den ursprungligen avsedda finansiella stramheten upprätthölls. Det var också viktigt att regeringen var tydlig och öppen i sin redovisning av olika åtgärder. Den föreslagna utbetalningen av medel i december 2009 innebar en positiv ränteeffekt för kommuner och landsting. Det gagnade således kommunsektorn att medlen utbetalades 2009. Regeringen var också tydlig i sin redovisning av att ett skäl till att medlen utbetalades 2009 var att statens utgiftsutrymme var större 2009 än 2010.

Frågan om teknisk justering av utgiftstaket för 2010 avses bli behandlad i utskottets betänkande FiU1.

Utskottet behandlade också frågan om kommunsektorns ekonomi i betänkandet över den ekonomiska vårpropositionen (bet. 2008/09:FiU20). Utskottet bedömde där att kommunsektorn, efter flera år med positiva resultat, stod bättre rustad att möta en lågkonjunktur än vad den gjort på länge. Den kraftigt försämrade arbetsmarknaden medförde dock ett stort fall i utvecklingen av kommunernas skatteunderlag de närmast följande åren.

Utskottet menade att hanteringen av det tillfälliga konjunkturstödet till kommunerna 2010 var en principiellt viktig frågeställning och välkomnade regeringens förslag om ett tillfälligt konjunkturstöd på 7 miljarder kronor

för att mildra effekterna av den ekonomiska krisen. Utskottet ställde sig även bakom den aviserade höjningen av statsbidraget till kommunerna med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011.

Av årets budgetproposition (prop. 2009/10:1 utg.omr. 25) framgår att i tillägg till de 7 miljarder kronor som redan tillförts kommunerna över tilläggsbudget under 2009, och de ytterligare 7 miljarder kronor som föreslås i hösttilläggsbudgeten (varav 6 miljarder kronor är avsedda för 2010), förs ytterligare 4 miljarder kronor till kommunerna för 2010. Detta tillskott avses bli behandlat i utskottets betänkanden FiU1 och FiU3.

Angående budgeteringsmarginalen för 2010 anges den i budgetpropositionen (2009/10:1) till 17 290 miljoner kronor. I sammanhanget kan det noteras att beaktandet av totalt 13 miljarder kronor, med utbetalning 2009 men avseende verksamhet 2010, skulle göra att budgeteringsmarginalen för 2010 snarast skulle anses uppgå till 4 290 miljoner kronor för 2010. På motsvarande vis skulle budgeteringsmarginalen för 2009 justeras upp till 26 652 miljoner kronor.

Utskottet tillstyrker propositionen.

Finansutskottets sammanställning av anslag och utgiftsområden på tilläggsbudget

Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade anslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner förslaget i propositionen till ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade anslag i enlighet med propositionens förslag med undantag för vissa medelsanvisningar inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, utgiftsområde 7 Internationellt bistånd och utgiftsområde 8 Migration. Riksdagens förslag innebär att den föreslagna överföringen mellan utgiftsområde 7 Internationellt bistånd anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* och utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* begränsas till 58 miljoner kronor. Dessutom föreslår riksdagen att utgiftsområde 8 Migration anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 40 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår. Därmed bifaller riksdagen delvis punkt 15 i propositionen och avslår motionerna.

Jämför reservation 3 (s) och särskilt yttrande (v).

Propositionen och motionerna

Regeringens förslag till ändrade och nya anslag har redovisats i de föregående delarna av betänkandet. Motionärernas och finansutskottets alternativa förslag om ändringar på tilläggsbudget har redovisats i anslutning till

de olika förslagen ovan. En sammanställning av regeringens, motionärernas och utskottets förslag till ändrade ramar för utgiftsområden och anslag presenteras i bilaga 2 i detta betänkande.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottets förslag innebär att anvisade medel ökar med 12 612 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 13 231 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna till 619 miljoner kronor.

Liksom i tidigare betänkanden om tilläggsbudgeten (bet. 2008/09:21, bet. 2008/09:FiU11) konstaterar utskottet att det är viktigt att processen kring tilläggsbudgeten är lika stram som processen kring budgetpropositionen. Utskottet vidhåller sin uppfattning att de krav som ställs på finansiering därmed bör vara lika höga. Som utskottet tidigare konstaterat utgör utgiftstaket och det finansiella sparandet de yttre restriktionerna kring utgiftsökningar.

Finansutskottet har i det föregående tagit ställning till de föreslagna anslagsförändringarna. Utskottet har delvis ställt sig bakom regeringens förslag och avstyrkt motionerna. Utskottet tillstyrker således att riksdagen godkänner regeringens förslag till ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade anslag i enlighet med propositionens förslag med undantag för vissa medelsanvisningar inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, utgiftsområde 7 Internationellt bistånd och utgiftsområde 8 Migration. Utskottets förslag innebär att den föreslagna överföringen mellan utgiftsområde 7 Internationellt bistånd anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* och utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* begränsas till 58 miljoner kronor. Dessutom föreslår utskottet att utgiftsområde 8 Migration anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 40 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslår.

Därmed tillstyrker utskottet delvis punkt 15 i propositionen samt avstyrker motionerna 2009/10:Fi1 (s) och 2009/10:Fi2 (s).

Finansutskottets förslag till beslut framgår av punkt 15 i utskottets förslag till riksdagsbeslut jämte specifikationen i bilaga 2 över ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade anslag.

Övriga frågor

Finansiering

Riksrevisionen har i sin granskningsrapport 2008:17 Regeringens hantering av tilläggsbudgeten konstaterat att regelstyrda anslag som får stora ofinansierade anslagstillägg oftare återfinns i hösttilläggsbudgeten än i vårens tilläggsbudget. Riksrevisionen uppger att enligt Regeringskansliets interna riktlinjer (budgetcirkulär) ska förslag till tilläggsbudget som innebär en anslagsökning åtföljas av ett förslag till finansiering genom motsvarande minskning på ett annat anslag under det aktuella budgetåret.

Utskottet har tidigare efterlyst en mer genomförd redogörelse för finansieringen av föreslagna anslagsökningar på tilläggsbudget. I årets förslag om hösttilläggsbudget förekommer uppgifter om finansiering i många fall, men vissa ökningar förblir ofinansierade, t.ex. inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet och utgiftsområde 14, anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*. I andra fall tillförs medel även till anslag där stora tillskott tidigare inte haft avsedd effekt, exempelvis gäller detta anslagsökningen till Försäkringskassan. Regeringen anför i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1) att processen kring tilläggsbudgeten bör vara stram och att förslag om utgiftsökningar ska finansieras med utgiftsminskningar. Samtidigt uppstår det i olika verksamheter omfattande och oförutsedda utgiftsökningar där krav inte alltid kan ställas på finansiering givet att utrymme finns under utgiftstaket. Detsamma gäller för utgiftsökningar som blir aktuella utifrån politiska prioriteringar.

I årets proposition redovisas i något större utsträckning än tidigare effekterna av minskningar i anslag på grund av finansiering av andra anslag, men en mer konsekvent genomförd redovisning borde kunna genomföras. I budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1) noterar regeringen att mot bakgrund av revisorernas iakttagelser och finansutskottets uttalanden i frågan (bet. 2008/09:FiU11) har Regeringskansliets interna riktlinjer för tilläggsbudget förtydligats. Utgångspunkten är därvid att undvika förslag på tilläggsbudget när anslagskredit och anslagssparande räcker för att täcka utgiftsbehovet. Vidare har kraven på motiveringar av såväl anslagsökningar som anslagsminskningar ökat. Det är också av stor vikt att upprätthålla lagen (1996:1059) om statsbudgetens krav på bruttoredovisning av statens inkomster och utgifter.

Överskridanden

Enligt 6 § andra stycket lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen med riksdagens bemyndigande besluta att ett ramanslag får överskridas, om detta är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas. Riksdagen har givit regeringen ett sådant bemyndigande (bet. 2008/09:FiU1).

I 2010 års budgetproposition (prop. 2009/10:1) omnämns att regeringen under innevarande år har medgivit följande tre överskridanden:

- utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning anslaget 1:3 *Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m.*: 10 miljoner kronor
- utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*: 400 miljoner kronor
- utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader*: 548 miljoner kronor.

Det konstateras också att regeringen i propositionen Hösttilläggsbudget för 2009 föreslår att anslagen tillförs medel som täcker de medgivna överskridandena. Ett eventuellt utnyttjande av bemyndigandet senare under 2009 kommer att redovisas i årsredovisningen för staten 2009.

I budgetpropositionen anförs vidare att för de flesta ramanslag kan oundvikliga utgiftsökningar i förhållande till anvisade medel rymmas inom den högsta tillåtna anslagskrediten på 10 % som föreskrivs i 6 § första stycket lagen om statsbudgeten. I fråga om ramanslag för förvaltningsändamål är det nästan aldrig aktuellt att överskrida anslaget mer än vad som ryms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Något särskilt bemyndigande som ger regeringen befogenhet att besluta om överskridande av ramanslag som anvisats för förvaltningsändamål behöver därför inte inhämtas. Vid behov kommer ytterligare medel att begäras på tilläggsbudget.

När det däremot gäller ramanslag som anvisats för regelstyrd verksamhet, icke påverkbara EU-relaterade utgifter, infriande av garantier samt oförutsedda utgifter kan så stora förändringar inträffa att utgifterna inte ryms inom den högsta tillåtna anslagskrediten. Regeringen avser i sådana fall att i första hand återkomma till riksdagen med förslag om anslag på tilläggsbudget. Förändringarna kan dock inträffa snabbt och betalningarna kan behöva göras utan dröjsmål. Om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas bör regeringen bemyndigas att besluta om överskridande när de förutsättningar som anges i 6 § andra stycket lagen om statsbudgeten är uppfyllda, dvs. om det är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas. Överskridandet får inte vara större än att det ryms inom det fastställda utgiftstaket för staten. Bemyndigandet begärs för ett budgetår i taget. Regeringens avsikt är att även fortsättningsvis på tilläggsbudget föreslå förändringar av berörda anslag som ersätter de medgivna överskridandena.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och samhällsförvaltning anslaget 1:3 *Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m.* har redan behandlats i betänkandet. Vad gäller utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader* kan det noteras att detta är saldoneutralt. Det framkommer i propositionen att anslaget används för utjämning av kostnadsskillnader mellan kommuner avseende LSS-verksamhet enligt lagen (2008:342) om utjämning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade. Vidare anförs att de slutliga beräkningar som gjorts av Statistiska centralbyrån visar att bidraget till bidragsberättigade kommuner blir högre än vad riksdagen anvisat. Regeringen anser därför att anslaget 1:2 bör ökas med 547 902 000 kr. Den utjämningsavgift som övriga kommuner betalar till staten ökas med motsvarande belopp. Denna avgift redovisas mot inkomsttitel på statsbudgetens inkomstsida.

Tidsramar för bemyndiganden

Vid behandling avställningsbemyndiganden i budgetpropositionen har utskottet tidigare uttalat att begärd bemyndiganderam i huvudsak bör överensstämma med utestående åtaganden (bet. 2008/09:FiU11, bet. 2005/06:FiU1). Andra aspekter som utskottet anser är principiellt viktiga är att enskilda bemyndiganden är bestämda till ändamål och belopp samt att förslaget till riksdagsbeslut är tidsbestämt med en sluttidpunkt. Det bör i beslutet även anges årliga beloppsgränser i de fall bemyndigandet är stort i relation till anslaget.

I årets proposition om höstilläggsbudget förekommer såväl begäranden om bemyndiganden med angivande av tidsram som begäranden om bemyndiganden som är öppna och bara anges gälla "efter 2009". För utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv anslaget 1:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* begärs bemyndigande att under 2009 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 miljarder kronor under perioden 2010–2012, vilket innebär en ökning med 1 miljard kronor. I detta fall är alltså tidsperioden avgränsad och ökningen även motiverad med att prognosen för storleken på de utestående ekonomiska åtagandena är osäker eftersom den baseras på ett antal variabler som kan ändras under året, såsom längden på de enskilda besluten om lönebidrag, tidpunkten då en arbetsgivare rekviderar bidrag och fördelningen mellan de olika insatser som finansieras under anslaget, främst lönebidrag, trygghetsanställningar och utvecklingsanställningar. Regeringen konstaterar att de utestående åtagandena beräknas bli högre jämfört med vad den tidigare har bedömt.

Ytterligare ett exempel är hämtat från utgiftsområde 24 Näringsliv anslaget 1:15 *Rymdverksamhet* för vilket regeringen begär bemyndigande att under 2009 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 650 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 50 miljoner kronor jämfört med tidigare beslut. I detta fall anges den berörda tidsperioden till åren 2010–2014. Utskottet har av Finansdepartementet inhämtat att anslaget 1:15 *Rymdverksamhet* till största delen går till femåriga projekt inom European Space Agency (ESA). Dessa femåriga projekt ingås huvudsakligen i samband med ESA:s ministermöte vart tredje år (nästa hålls 2011). Nivån på infriandena varierar därmed från år till år. Kostnaderna för rymdverksamheten anges i euro, och infriandets storlek i kronor ett enskilt år kan därmed variera. Dessutom kan kostnaderna för ett visst projekt uppkomma ett annat år än vad som är beräknat på grund av exempelvis förseningar. På grund av dessa svårigheter är det olämpligt att binda infriandet till ett enskilt år. I den prognos som ges varierar infriandena mellan 372 miljoner kronor och 712 miljoner kronor för enskilda år. Infriandena 2013 och 2014 kan komma att se annorlunda ut.

Valutafrågor

I vissa fall motiveras förslag om höjda anslag och ökade bemyndiganden av valutarelaterade spörsmål. Ett exempel utgörs av utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar anslaget 1:11 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* Enligt propositionen gör den försvagade valutakursen för kronan gentemot euron att åtagandena ökar för gårdsstödet. Vidare varnas för att utbetalningarna av stödet till vissa delar kan bli försenade. Bemyndigandet föreslås öka från 170 miljoner kronor till 1 miljard kronor under 2010.

Finansutskottet har underhand inhämtat att syftet med den utökade bemyndiganderamen är att säkerställa att Jordbruksverket kan fatta beslut om 2009 års gårdsstöd givet de förändrade faktorer som nämns ovan.

Utskottet har vidare upplysts om att ett policyarbete gällande valutakursfluktuationer fortsatt pågår inom Regeringskansliet, bl.a. för att identifiera anslag som påverkas av valutakursfluktuationer.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Bemyndigande för anskaffning av splitterskyddade hjulgående fordon, punkt 2 (s, v, mp)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Ulla Andersson (v), Jörgen Hellman (s), Christina Zedell (s) och Mats Pertoft (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 2 och 2009/10:Fi2 av Eva Sonidsson och Agneta Lundberg (båda s) samt avslår proposition 2009/10:2 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Vi delar regeringens bedömning att det finns behov av att ersätta äldre bandfordon med splitterskyddade hjulgående fordon för att öka försvarets operativa och taktiska rörlighet. Regeringen lämnar i propositionen om höst-tilläggsbudget förslag om att riksdagen ska bemyndiga regeringen att fatta beslut om att anskaffa nya splitterskyddade hjulgående fordon redan i höst, under 2009. Vi anser emellertid att regeringens underlag och motivering inför detta beslut är bristfälliga. Det enda regeringen hänvisar till är att den inte vill försena den pågående upphandlingen hos Försvarets materielverk (FMV). Man säger sig vilja minska risken för fördyringar till följd av att offerttiden överskrids.

I propositionen skriver regeringen att ”en öppen upphandling pågår”. I själva verket hade FMV redan då propositionen lades fram avslutat upphandlingen och tecknat kontrakt med en av de möjliga leverantörerna, finska Patria. Kontraktet med Patria är emellertid villkorat med att det godkänns av regering och riksdag. FMV:s sätt att hantera fordonsupphandlingen har, efter överklagande av BAE Systems Hägglunds, varit föremål för domstolsprövning i sin lagtekniska del gällande frågan om huruvida upphandlingen sköts i överensstämmelse med lagen om offentlig upphandling (LOU).

Sedan propositionen lades fram har Länsrätten i Stockholms län avgjort ärendet till Hägglunds förmån. FMV har inte följt LOU:s principer om transparens och likabehandling och inte iakttagit regler om t.ex. anbudstid och förfrågningsunderlag. Hägglunds har kommit eller kunnat komma till skada. FMV har nu antingen att överklaga domen till kammarrätten eller att följa länsrättens dom och därmed göra om fordonsupphandlingen. Oavsett vilket alternativ FMV väljer får man betrakta det som helt osannolikt att ett nytt kontrakt kan skrivas före årsskiftet. Därmed faller regeringens argumentation om att vilja minska risken för fördyring på grund av dröjsmål med beslut om anskaffning till en tidpunkt efter årsskiftet. Det finns följaktligen ingen anledning till ett beslut om fordonsupphandling i höstens tilläggsbudget.

Mot denna bakgrund är vi inte beredda att ge regeringen klartecken till att besluta om anskaffningen av dessa fordon redan under 2009. Regeringen har inte redogjort för sin analys av hur en av mandatperiodens största försvarsupphandlingar påverkar försvarsindustrin i Sverige och för samhället viktiga värden. Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med en redovisning av regeringens överväganden vad gäller fordonsupphandlingens samhällseffekter och med en ny begäran om ett bemyndigande att införskaffa splitterskyddade fordon.

Därmed tillstyrker vi delvis motionerna 2009/10:Fi1 (s) yrkande 2 och 2009/10:Fi2 (s).

2. Bemyndigande för anslagen 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar och 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar, punkt 3 (s)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Jörgen Hellman (s) och Christina Zedell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

a) 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Riksdagen avslår proposition 2009/10:2 punkt 2. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 3.

b) 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Riksdagen avslår proposition 2009/10:2 punkt 3. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen lämnar i propositionen om hösttilläggsbudget förslag om att riksdagen ska minska bemyndigandet under anslaget 1:3 till 29 500 miljoner kronor och öka bemyndigandet under anslaget 1:4 till 12 750 miljoner kronor. Vi vill i stället ha kvar bemyndigandena på nuvarande nivå och säger nej till förslaget.

Den av regeringen föreslagna förändringen är i enlighet med den av regeringen tidigare genomförda tyngdpunktsförskjutningen från utveckling av försvarsmateriel på svensk botten till anskaffning av färdig materiel. Vi vill emellertid erinra om att Sverige, som militärt alliansfri stat, har en lång tradition av en stark nationell försvarsindustri som inte bara försett och förser landet med materiel utan också ger kunskap och oberoende samt tillgång till viktiga militära och industriella samarbeten. Liksom våra partikamrater i försvarsutskottet (i en reservation i bet. 2008/09:FöU10) tidigare har konstaterat har en internationellt konkurrenskraftig försvarsindustri, i de delar där det handlar om spjutspetsteknologi och där Sverige har utvecklat världsledande kompetenser, betydelse såväl ur ett långsiktigt strategiskt perspektiv som ur ett industripolitiskt perspektiv.

Vid en förskjutning mot anskaffning av befintlig materiel, det som kallas köp från hyllan, är det inte självklart att marknaden har och tillhandahåller den typ av materiel som Sverige behöver. Tillgången till materiel måste säkras inte bara i dag utan också när vi behöver den i en eventuell framtida försämrad omvärldssituation. En försvarsindustri baserad i Sverige innebär inte bara tillgång till egen produktionskapacitet och kompetens i dag, utan också att Sverige lättare kan få tillgång till materiel som tillverkas i andra stater. När många efterfrågar en vara hamnar ett litet och militärt alliansfritt land lätt långt bak i kön.

Vi måste överväga vad en potentiell förlust i kompetens – för industrin och forskningen – skulle betyda för svensk handlingsfrihet framöver, för exportmöjligheter, inte minst spjutspetsteknologi för civilt bruk, och för ingångar i försvarsmaterielsamarbeten. När Sverige besitter kompetens och materiel som andra länder är intresserade av förbättras våra chanser att påverka. Försvarsindustrin i Sverige besitter stor konkurrenskraft och kommer att kunna konkurrera med omvärlden, om den ges den typ av förutsättningar som andra stater ger sin försvarsindustri. Försvarsmaterielsektorn är i dag och under överskådlig framtid inte en marknad liknande den för mobiltelefoner eller personbilar. I stället kommer starka stater att – av ekonomiska, politiska och säkerhetspolitiska skäl – fortsätta att driva sina intressen i dessa frågor. De stater som inte har någon klar vilja med sin försvarsindustri och inte har avgjort hur man ska förhålla sig kommer att få se sin industri försvinna. Ur detta perspektiv är det allvarligt att regeringen misslyckats med att ta fram en nationell försvarsindustristrategi.

Nyligen dömde Länsrätten i Stockholms län FMV att göra om upphandlingen av splitterskyddade hjulgående fordon. Det företag som i den nu utdömda upphandlingen hade lagt det lägsta budet, finska Patria, är ett statskontrollerat företag med en kapitalbas som möjliggör strategisk prissättning. Regeringens dogmatiska inställning till att alltid köpa från den befintliga marknaden, den s.k. hyllan, missgynnar Försvarsmakten, den inhemska försvarsindustrin och Sverige.

I stället för att nedmontera försvarsindustrin i Sverige vill vi Socialdemokrater ge den rimliga förutsättningarna. Försvarsindustrin behöver en långsiktig planering för sin forskning och utveckling, detta för att den ska kunna matcha sina konkurrenter och ta fram de produkter som Sverige beställer. Inom områden som är strategiskt viktiga för svensk försvars- och säkerhetspolitik ska vi även vara med och satsa på forskning och utveckling.

Regeringens förslag innebär en omsvängning bort från egen utveckling av försvarsmateriel i Sverige. Vi Socialdemokrater ser i stället att vi nu behöver satsa på jobben för att möta arbetslösheten. Vi vill framhålla att en prioritering av köp av färdigutvecklad försvarsmateriel från andra länder hotar den inhemska försvarsindustrin. Försvarsindustrin i Sverige selsätter lika många personer som fordonsindustrin. Till detta kommer de jobb inom andra industrisektorer som skapas genom den s.k. spin-off-effekten. Sverige riskerar att förlora unik teknisk kompetens som inte går att återskapa om vi nu avhänder oss den över en lång följd av år utvecklade försvarsindustrin. Vi delar inte regeringens nya materielpolicy utan vill värna jobben och spjutspetskompetensen inom försvarsindustrin i vårt land.

Därmed tillstyrker vi motion 2009/10:Fi1 (s) yrkandena 3 och 4.

3. Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag, punkt 15 (s)

av Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Monica Green (s), Hans Hoff (s), Jörgen Hellman (s) och Christina Zedell (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden och anvisar ändrade anslag enligt propositionens förslag med de ändringar som framgår av kolumnen Fi1 (s) i sammanställningen i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen motion

2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 1 och bifaller delvis proposition 2009/10:2 punkt 15.

Ställningstagande

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Anslaget 1:4

Regeringen föreslår att anslaget 1:4 *Arbetsgivarpolitiska frågor* ökas med 1 miljon kronor för att sätta i gång ett tvåårigt projekt om offentligt etos i statsförvaltningen. Vi menar att detta projekt är ett exempel på en utgift som bör dras in för att värna statsfinanserna.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Anslaget 1:2

Regeringen föreslår att anslaget 1:2 *Väghållning och statsbidrag* ska ökas med 56 miljoner kronor. Vi anser att sådana underhållsinsatser i vägnätet bör tilldelas väsentligt större resurser. Därför vill vi att en del av de medel som åtgår för kostnader i samband med bolagisering av Banverket Produktion i stället används för detta ändamål. Eftersom anläggningsbranschen är arbetsintensiv och nära sammankopplad med andra branscher (hög multiplikator) kommer de ökade investeringarna dessutom att ge ett betydande tillskott av nya jobb. Vi vill att av den i motionen föreslagna besparingen på 1 015 miljoner kronor inom utgiftsområde 22 (anslagen 1:3 och 1:4) ska 500 miljoner kronor anslås till underhåll av vägnätet (anslaget 1:2).

Anslaget 1:3

Vi säger nej till bolagisering av Banverket Produktion och därmed också nej till den i propositionen föreslagna ökningen med 117 miljoner kronor av anslaget 1:3 *Banverket: Administration* för att kompensera för administrativa omställningskostnader.

Anslaget 1:4

Som en konsekvens av bolagiseringen av Banverket Produktion uppstår, uppges i propositionen, ett underskott i Banverkets myndighetskapital. Underskottet beräknas till 898 miljoner kronor, som regeringen anser bör tillföras anslaget 1:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter*. Vi säger nej till bolagisering av Banverket Produktion och därmed också nej till det kapitaltillskott till Banverket som krävs när nettotillgångarna i Banverket Produktion överförs till det nya aktiebolaget. Det saknas i allt väsentligt rationella skäl till att genom bolagisering avskilja den producerande verksamheten från Banverket. Järnvägen är ett slutet system. Därför behövs en mycket tydlig samordning av trafikledning och underhållsverksamhet. Möjligheten att åstadkomma en sund konkurrenssituation när det gäller järnvägsunderhåll är därtill mycket begränsad. Som illustration kan nämnas att det totalt finns endast fyra fem verksamma bolag i hela

Europa. Konsekvensen av detta blir att vi inte tillstyrker den föreslagna anslagsökningen, utan i stället föreslår att dessa medel omdirigeras till underhållsåtgärder i väg- och järnvägsnäten.

I propositionen föreslås 335 miljoner kronor i anslag till ytterligare satsningar i järnvägssystemet i form av investerings- och underhållsåtgärder. Vi anser att sådana underhållsinsatser i järnvägsnätet bör tilldelas väsentligt större resurser. Därför vill vi att en del av de medel som åtgår för kostnader i samband med bolagisering av Banverket Produktion i stället används för detta ändamål. Eftersom anläggningsbranschen är arbetsintensiv och nära sammankopplad med andra branscher (hög multiplikator) kommer de ökade investeringarna dessutom att ge ett betydande tillskott av nya jobb. Vi vill att av den i motionen föreslagna besparingen på 1 015 miljoner kronor inom utgiftsområde 22 (anslagen 1:3 och 1:4) ska 515 miljoner kronor anslås till underhåll av järnvägsnätet (anslaget 1:4).

Anslaget 1:5

Vi säger nej till avreglering av fordonsbesiktningen och därmed också nej till att överföra 9 miljoner kronor från anslaget 1:2 Väghållning och statsbidrag till anslaget 1:5 *Transportstyrelsen* för att finansiera Transportstyrelsens förberedande åtgärder för avregleringen. Vi anser att avregleringen av fordonsbesiktningen görs helt av ideologiska skäl. AB Svensk Bilprovning håller Europas lägsta priser, har en kundnöjdhet enligt senaste undersökningen på 94 % och kan erbjuda ett finmaskigt nät att provstationer i alla delar av landet.

Ändrade ramar för utgiftsområden samt ändrade anslag

Vi har i denna reservation ställt oss bakom Socialdemokraternas förslag till ändringar av ett antal anslag i regeringens förslag till tilläggsbudget. Riksdagen bör således godkänna ändrade ramar för utgiftsområden och anvisa ändrade anslag i enlighet med vad som anförs i kolumnen "Fi1 (s)" samt i övrigt i kolumnen "Ny ram/ny anslagsnivå" i sammanställningen i bilaga 2 i detta betänkande. Med hänvisning till det ovan anförda tillstyrker vi motion 2009/10:Fi1 (s) yrkande 1.

Särskilt yttrande

Ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag, punkt 15 (v)

Ulla Andersson (v) anför:

Vänsterpartiet tar inte ställning till regeringens förslag till tilläggsbudget avseende ändrade ramar för utgiftsområden och ändrade anslag. Vi har tidigare presenterat ett annat budgetförslag för 2009, men detta avslogs av riksdagen. Således är det de partier vars budgetförslag antogs som nu har ansvaret för att anpassa budgeten under det löpande budgetåret. För att förverkliga vår politik hade andra förändringar behövt göras än de som regeringen nu aktualiserar.

Vi avstår från att reservera oss med anledning av ändrade ramar och anslag men vill ändå framhålla våra åsikter på några punkter.

Vänsterpartiet vill inte se utökade resurser till anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* under utgiftsområde 1 med 5 000 000 kr, för att bekosta förberedelserna av kronprinsessan Victorias bröllop. Vi anser att finansieringen av kronprinsessans bröllop, boende och övriga officiella funktioner ska lösas inom redan angivet anslag. Vänsterpartiet är aldrig berett att kompromissa om demokratin, och som demokratiförespråkare är det vår bestämda åsikt att Sverige bör vara republik. Därför har Vänsterpartiet i flera år föreslagit ett sparbeting för Kungliga hov- och slottsstaten på ca 10 %, som ett led i att vi vill avveckla Kungliga hov- och slottsstaten i samband med monarkins avskaffande.

I regeringens proposition föreslås en överföring av 259 miljoner kronor från biståndsramen för flyktingkostnader till utgiftsområde 8 Migration. Detta innebär i realiteten en stor sänkning av biståndet, som Vänsterpartiet anser är oacceptabel. Det är inte rimligt att flyktingmottagandet som sker i Sverige finansieras genom biståndsbudgeten. Dessutom strider det mot grunderna för svensk biståndspolitik (prop. 2002/03:122 Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling). Vänsterpartiet vill se en omfördelning inom biståndsramen där avräkningarna för flyktingmottagande inte ska avräknas från biståndsramen utan i stället belasta utgiftsområde 8 Migration.

Regeringen har både i budgeten för 2010 och i tilläggsbudgeten för 2009 delfinansierat utgiftsökningar för anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under utgiftsområde 1 med medel från anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* under utgiftsområde 7. Vänsterpartiet anser att även denna tendens att föra över medel till administration på utrikesförvaltningen i Sverige från biståndsbudgeten, står i strid med grunderna för svensk biståndspolitik. Vi har bl.a. tagit upp frågan i vår motion om utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (2009/10:U272).

I och med att kostnaden för ersättning för sjukdomsbekämpning av smittsamma husdjurssjukdomar har varit högre än bedömningen i vårbudgeten 2009 föreslår regeringen att anslaget 1:7 under utgiftsområde 23 ska ökas med 70 000 000 kr, varav 20 000 000 kr ska tas från anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket*. Detta innebär en minskning som motsvarar drygt 10 % av anslaget. Flertalet rapporter visar att vi inte kommer att nå målet för skydd av skog, och Vänsterpartiet menar därför att det tvärtom skulle behövas stora satsningar under anslaget 1:2.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:2 Höstilläggsbudget för 2009:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 besluta om anskaffning av 115 splitterskyddade hjulgående fordon och om att ersätta signalspaningsfartyget HMS Orion med ett nytt fartyg (avsnitt 2.6).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 29 500 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 2.6).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 750 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 2.6).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor under perioden 2010–2012 (avsnitt 2.6).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap uppförda anslaget 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 200 000 000 kronor under perioden 2010–2012 (avsnitt 2.6).
6. Riksdagen godkänner den föreslagna användningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 5:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (avsnitt 2.9).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppförda anslaget 1:4 Lönebidrag och Samhall m.m. ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 000 000 000 kronor under perioden 2010–2012 (avsnitt 2.11).

8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor under 2010 (avsnitt 2.12).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:2 Vaghållning och statsbidrag ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 28 700 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 2.17).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 1:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 78 000 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 2.17).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 1:11 Gårdsstöd och djurbidrag m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 000 000 000 kronor under 2010 (avsnitt 2.18).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 1:16 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor under 2010 och högst 25 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 2.18).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:15 Rymdverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 650 000 000 kronor under perioden 2010–2014 (avsnitt 2.19).
14. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2009 för Sjunde AP-fondens verksamhet besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 175 000 000 kronor. (avsnitt 2.21).
15. Riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade anslag enligt tabell 1.1.

Följdmotionerna

2009/10:Fi1 av Mona Sahlin m.fl. (s):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning och utgiftsområde 22 Kommunikationer enligt uppställningen.

Tusental kronor

Anslag		Avvikelse från proposition
Utg.omr. 2, 1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	-1 000
Utg.omr. 22, 1:2	Väghållning och statsbidrag	+509 000
Utg.omr. 22, 1:3	Banverket: Administration	-117 000
Utg.omr. 22, 1:4	Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	-383 000
Utg.omr. 22, 1:5	Transportstyrelsen	-9 000

2. Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2009 besluta om anskaffning av 115 nya splitterskyddade hjulgående fordon mot bakgrund av att regeringens motivering till beslutet är bristfällig.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bemyndiga regeringen att under 2009 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 000 kr efter 2009.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bemyndiga regeringen att under 2009 för anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 250 000 000 kr efter 2009.

2009/10:Fi2 av Eva Sonidsson och Agneta Lundberg (båda s):

Riksdagen avslår förslaget om att bemyndiga regeringen att under 2009 besluta om anskaffning av 115 nya splitterskyddade hjulgående fordon mot bakgrund av att regeringens motivering till beslutet är bristfällig.

BILAGA 2

Sammanställning över propositionens förslag och alternativa förslag till ändrade ramar

Utskottets förslag överensstämmer med propositionens förslag utom där avvikelse redovisas. Motion Fi1 (s) redovisas i jämförelse med propositionens förslag.

Belopp i tusental kronor

Utgiftsområde	Belopp enligt statsbudget 2009 ¹	Förändring av ram/anslag	Ny ram/Ny anslagsnivå	Fi1 (s) Avvikelse från proposition	Utskottets förslag Avvikelse från proposition
Anslag					
1 Rikets styrelse	12 509 619	78 800	12 588 419		-5 000
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	112 121	5 000	117 121		
4:1 Regeringskansliet m.m.	7 069 285	73 000	7 142 285		-5 000
6:2 Justitiekanslern	24 163	2 000	26 163		
8:4 Radio- och tv-verket	14 991	-1 200	13 791		
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 940 278	17 627	11 957 905	-1 000	
1:2 Kammarkollegiet	55 751	-1 800	53 951		
1:3 Avveckling av Verket för förvaltningsutveckling m.m.	21 515	15 927	37 442		
1:4 Arbetsgivarpolitiska frågor	9 553	3 500	13 053	-1 000	
3 Skatt, tull och exekution	9 495 505	15 000	9 510 505		
1:2 Kronofogdemyndigheten	1 617 748	15 000	1 632 748		
4 Rättsväsendet	32 774 297	1 422 300	34 196 597		
1:1 Polisorganisationen	17 643 125	780 000	18 423 125		
1:3 Åklagarmyndigheten	1 054 152	20 000	1 074 152		
1:4 Ekobrottsmyndigheten	396 185	10 000	406 185		
1:5 Sveriges Domstolar	4 316 739	99 300	4 416 039		
1:6 Kriminalvården	6 407 224	300 000	6 707 224		
1:8 Rättsmedicinalverket	280 344	4 000	284 344		
1:12 Rättsliga biträden m.m.	1 525 657	200 000	1 725 657		
1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	27 163	9 000	36 163		
6 Försvar och samhällets krisberedskap	44 723 684	0	44 723 684		

Urgiftsområde Anslag	Belopp enligt stats- budget 2009 ¹	Förändring av ram/anslag	Ny ram/Ny anslagnivå	Fi1 (s) Avvikelse från proposition	Utskottets förslag Avvikelse från proposition
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	-6 000	19 998 151		
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	6 000	27 080		
2:5	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	-11 000	195 000		
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	11 000	916 190		
7	Internationellt bistånd	-322 000	29 782 879		5 000
1:1	Bistandsverksamhet	-322 000	27 300 671		5 000
8	Migration	5 899 313	6 158 313		40 000
1:2	Ersättningar och bostadskostnader	2 449 000	2 708 000		
1:4	Domstolsprövning i utlänningsärenden	458 231	423 231		
1:5	Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	128 800	148 800		
1:6	Offentligt biträde i utlänningsärenden	163 255	178 255		40 000
9	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	55 615 568	55 789 568		
1:7	Sjukvård i internationella förhållanden	476 712	601 712		
2:6	Folkhälsopolitiska åtgärder	208 653	254 653		
7:3	Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige	8 961	11 961		
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handi- kapp	114 527 470	114 877 470		
2:1	Försäkringskassan	7 639 295	7 989 295		
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	67 118 201	68 618 201		
1:11	Bidrag till lönegarantisättning	2 136 331	3 636 331		
16	Utbildning och universitetsforskning	50 388 154	50 353 154		
1:4	Sameskolstyrelsen	26 637	34 637		
1:5	Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	809 989	801 989		
2:56	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	1 743 303	1 708 303		

Urgiftsområde	Belopp enligt stats- budget 2009 ¹	Förändring av ram/anslag	Ny ram/Ny anslagnivå	Fi1 (s) Avvikelse från proposition	Utskottets förslag Avvikelse från proposition
Anslag					
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	10 290 917	1 200	10 292 117		
11:1 Statens biografbyrå	9 692	1 200	10 892		
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byg- gande samt konsumentpolitik	1 828 023	-15 927	1 812 096		
1:3 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	50 000	-15 927	34 073		
21 Energi	2 812 576	0	2 812 576		
1:9 Stöd för konvertering från direktverkande elvärm m.m.	330 500	-50 000	280 500		
1:13 Energiteknik	100 000	50 000	150 000		
22 Kommunikationer	40 623 104	1 461 000	42 084 104	+0	
1:2 Vgghållning och statsbidrag	22 185 626	56 000	22 241 626	509 000	
1:3 Banverket: Administration	684 736	117 000	801 736	-117 000	
1:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	14 332 249	1 233 000	15 565 249	-383 000	
1:5 Transportstyrelsen	371 177	9 000	380 177	-9 000	
1:9 Rederinämden: Administration	1 492	600	2 092		
1:11 Rikstrafiken: Administration	27 696	-600	27 096		
1:16 Från EG-budgeten finansierade stöd till transeuropeiska nätverk	248 500	100 000	348 500		
2:5 Samförläggning och kanalisation m.m.	75 000	-54 000	21 000		
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	17 622 442	55 150	17 677 592		
1:2 Insatser för skogsbruket	249 873	-20 000	229 873		
1:7 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	216 349	70 000	286 349		
1:11 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	6 923 633	13 150	6 936 783		
1:23 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 942 431	-8 000	2 934 431		
24 Näringsliv	6 486 480	62 800	6 549 280		

Utgiftsområde Anslag	Belopp enligt stats- budget 2009 ¹	Förändring av ram/anslag	Ny ram/Ny anslagnivå	Fi1 (s) Avvikelse från proposition	Utskottets förslag Avvikelse från proposition
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 846 179	-9 350	1 836 829		
1:4 Verket för näringslivsutveckling: Förvaltningskostnader	91 500	-10 665	80 835		
1:5 Näringslivsutveckling m.m.	515 509	-23 668	491 841		
1:6 Institutet för tillväxtpolitiska studier: Förvalt- ningskostnader	19 501	-1 148	18 353		
1:12 Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	7 952	3 668	11 620		
1:15 Rymdverksamhet	581 731	96 000	677 731		
1:22 Avgifter till vissa internationella organisationer	5 780	550	6 330		
1:24 Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	200 000	-5 650	194 350		
1:25 Tillväxtverket	255 803	10 665	266 468		
1:26 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	55 696	598	56 294		
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	17 917	1 800	19 717		
25 Allmänna bidrag till kommuner	74 039 055	7 547 902	81 586 957		
1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	2 259 064	547 902	2 806 966		
1:4 Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting	7 000 000	7 000 000	14 000 000		
Summa anslagsförändring på tilläggsbudget		12 571 852		-1 000	40 000

¹Inkl. föregående tilläggsbudgetar för 2009.

BILAGA 3

Justitieutskottets protokollsutdrag 2009/10:3

PROTOKOLL**UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2009/10:3**

DATUM

Tisdagen den 13 oktober 2009

- - -

§ 2 Ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utskottet behandlar fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 Förslag till statsbudget för 2010, finansplan och skattefrågor m.m. punkterna 5 och 8 samt motionerna 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 samt 2008/09:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6.

Utskottet beslutar om följande yttrande.

Utskottet tillstyrker de i proposition 2009/10:1 framlagda förslagen om utgiftsram för år 2010 och beräknad utgiftsram för åren 2011 och 2012, allt såvitt avser utgiftsområde 4. Därmed avstyrker utskottet bifall till motionerna 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 samt 2009/10:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6, allt såvitt avser utgiftsområde 4.

Mot beslutet anför avvikande meningar av

- dels Thomas Bodström, Margareta Persson, Kerstin Haglö och Maryam Yazdanfar (alla s) som i stället tillstyrker bifall till motion 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8 såvitt avser utgiftsområde 4,
- dels Lena Olsson (v) som i stället tillstyrker bifall till motion 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 såvitt avser utgiftsområde 4,
- dels Mehmet Kaplan (mp) som i stället tillstyrker bifall till motion 2009/10:Fi262 (v) yrkandena 4 och 6 såvitt avser utgiftsområde 4.

Finansutskottet meddelas härom genom protokollsutdrag.

§ 3 Tilläggsbudget

Utskottet behandlar fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:2 Hösttilläggsbudget för 2009 punkt 15 såvitt avser utgiftsområde 4.

Utskottet konstaterar att inga motioner väckts såvitt gäller utgiftsområde 4 varefter utskottet beslutar om följande yttrande.

Utskottet tillstyrker de i proposition 2009/10:2 framlagda förslagen
vad gäller Hösttilläggsbudget för 2009 såvitt avser utgiftsområde 4.

Finansutskottet meddelas härom genom protokollsutdrag.

- - -

VID PROTOKOLLET

Virpi Torkkola

JUSTERAT

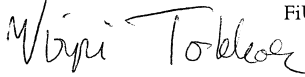
Den 20 oktober 2009

Thomas Bodström

Rätt utdraget intygar

Expedierat 2009-10-20

FiU

Virpi Torkkola

BILAGA 4

Försvarsutskottets yttrande 2009/10:FöU1y

Höstilläggsbudget för 2009

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 2009/10:2 *Höstilläggsbudget för 2009* tillsammans med eventuella motioner.

Utskottets överväganden

Propositionen

Anskaffning av splitterskyddade fordon och ett signalspaningsfartyg

Enligt regeringen finns det ett behov av att ersätta äldre bandgående fordon med *splitterskyddade hjulgående fordon*. Genom Försvarets materielverks försorg pågår en öppen upphandling av fordon för en lätt mekaniserad bataljon med utrustning och stöd för underhåll och utbildning. Fem leverantörer har lämnat fullständiga offerter.

Det nuvarande *signalspaningsfartyget Orion* projekterades och byggdes 1984 enligt då gällande regelverk för en livslängd fram t.o.m. 2014. Förändringar av detta regelverk, och en successiv övergång till civila regler, gör att fartyget *inte motsvarar dagens sjösäkerhetsregler* utan seglar med dispens. Omfattande modifierings- och ombyggnadsåtgärder krävs för att fortsätta driften efter 2014. Regeringen anser att det är mest kostnadseffektivt att *anskaffa ett nytt fartyg* genom öppen upphandling. För att säkerställa fortsatt tillgång till fartygsburen signalspaning bör Orion ersättas.

För att minska risken för fördyringar till följd av att offerttiden överskrids bör regeringen bemyndigas att redan under 2009 besluta om anskaffning av *115 splitterskyddade hjulgående fordon* och om att *ersätta det befintliga signalspaningsfartyget*.

De föreslagna anskaffningarna ryms inom den av riksdagen godkända investeringsplanen för Försvarmakten och inom bemyndiganderamen för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.

Den nya inriktningen för försvaret innebär bl.a. en tyngdpunktsförskjutning från utvecklingssatsningar till anskaffning av färdigutvecklad materiel. Vidare har denna ambitionsförändring inneburit att planerade nyanskaffningar har utgått och att befintlig materiel i stället behöver vidmakthållas.

Mot den bakgrunden föreslår regeringen en omfördelning av de beviljade bemyndiganderamarna med 5,5 miljarder kronor, *från* anskaffning av materiel *till* vidmakthållande av materiel.

Samhällets krisberedskap

Anslagsnivån har under senare år höjts för att tillgodose det stora behov av *förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* som finns i landets kommuner. Den ansökande kommunen ersätts med 80 % av åtgärdens kostnad. Ersättningen ges i två steg, där en första utbetalning görs som ett förskott när kommunfullmäktige fattar beslut om åtgärder och

resterande ersättning betalas ut när åtgärden är färdigställd. De planerade ersättningsärendena för 2009 medför att de utestående åtagandena per den 31 december 2009 kommer att överstiga den beslutade bemyndiganderamen.

Bemyndiganderamen om 25 miljoner kronor bör därför utökas med 15 miljoner kronor. Regeringen bör bemyndigas att under 2009 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 miljoner kronor.

I statsbudgeten för innevarande år finns för *ersättning för räddningstjänst m.m.* uppfört ett ramanslag på 21 080 000 kr. Anslagets huvudsakliga ändamål är att ersätta kommunerna för kostnader i samband med räddningstjänstinsatser och sanering av olja i enlighet med 7 kap. 2–3 §§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Anslagsbelastningen beror på mängden olyckor som medför ersättning till kommunerna. Tre ersättningsärenden från 2008, bl.a. avseende en skogsbrand i Nordanstig, har inneburit att de anvisade medlen på anslaget för 2009 inte är tillräckliga. Regeringen anser därför att anslaget bör ökas med 6 miljoner kronor.

Regeringen har ett bemyndigande att under 2009 ingå avtal om ekonomiska åtaganden för att anskaffa infrastrukturen för *det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel* som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 110 miljoner kronor efter 2009.

Bemyndigandet för anslaget avser beställningar för utbyggnaden av radiokommunikationssystemet Rakel som är anslagsfinansierad. Den bemyndiganderam som har beslutats för 2009 grundar sig på att utbyggnaden följer planen och att leverantören fakturerar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap direkt efter det att leveranserna har blivit godkända. Regeringen bedömer att det finns risk för förseningar i utbyggnaden och faktureringen. Bemyndiganderamen för anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* bör därför ökas med 90 miljoner kronor. Regeringen bör bemyndigas att under 2009 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 200 miljoner kronor under perioden 2010–2012.

Motionerna

Socialdemokraterna delar i *partimotion 2009/10:Fi1* regeringens bedömning om ett behov av att ersätta äldre bandfordon med splitterskyddade hjulgående fordon, för att öka försvarets operativa och taktiska rörlighet. Enligt motionärerna är dock regeringens underlag inför detta beslut bristfälligt. Det enda regeringen hänvisar till är att de inte vill försena den pågående upphandlingen. Denna process provas nu av rättslig instans. Socialdemokraterna har varnat regeringen för en alltför naiv tilltro till marknadskrafterna inom detta område. Försvarsmaterielsektorn är i dag, och under överskådlig framtid, inte en fungerande marknad. Regeringens dogmatiska inställning till att alltid köpa från den befintliga marknaden, den

s.k. "hyllan", missgynnar Försvarsmakten, den inhemska försvarsindustrin och Sverige. Socialdemokraterna menar att när det kommer till försvarsmateriel så måste hänsyn tas till exempelvis Sveriges spjutspetskompetens, framtida behov och Sveriges militära alliansfrihet. Det är viktigt att ge försvarsindustrin i Sverige goda förutsättningar. Företagen efterfrågar långsiktighet för att våga satsa på utveckling och kompetens. Det är därför allvarligt att regeringen har misslyckats med att ta fram en försvarsindustristrategi. Mot denna bakgrund är Socialdemokraterna inte beredda att ge regeringen klartecken till att besluta om anskaffningen av dessa fordon redan under 2009 (yrkande 2).

Socialdemokraterna avvisar vidare förslaget att minska bemyndiganderna inom anslag 1:3 med 5,5 miljarder kronor, och att göra motsvarande ökning i bemyndiganderna inom anslag 1:4, i enlighet med tyngdpunktsförskjutningen från utveckling till anskaffning av färdigt materiel (yrkandena 3–4). När Sverige behöver satsa på jobben för att möta arbetslösheten, så väljer regeringen att satsa mindre på att egenutveckla och köpa inhemskt producerad försvarsmateriel, för att i stället köpa från andra länder. Detta hotar den inhemska försvarsindustrin, som sysselsätter lika många personer som fordonsindustrin. Socialdemokraterna delar inte regeringens nya materielpolicy och vill värna jobben och spjutspetskompetensen inom försvarsindustrin.

I motion 2009/10:Fi2 av Eva Sonidsson och Agneta Lundberg (båda s) understryks att de delar regeringens bedömning av behovet av att ersätta äldre bandfordon med splitterskyddade hjulgående fordon för att öka förbandens operativa och taktiska rörlighet. De anser emellertid att regeringens underlag inför detta beslut är bristfälligt. Det enda regeringen hänvisar till är att de inte vill försena den pågående upphandlingen hos FMV.

FMV:s sätt att hantera fordonsupphandlingen är, efter överklagande från BAE Land Systems Hägglunds, föremål för prövning av om upphandlingen skötts i överensstämmelse med lagen om offentlig upphandling (LOU). Det företag som lagt det lägsta budet, finska Patria Oy, är ett statskontrollerat företag med en kapitalbas som möjliggör strategisk prissättning. Kontraktet med Patria Oy är emellertid villkorat av att det godkänns av regering och riksdag.

Motionärerna anser att det behövs en prövning av vad upphandlingen får för konsekvenser för Sverige. Dessa frågor kan inte bedömas av FMV. Det är ett ansvar som åvilar regering och riksdag. Regeringen har inte redogjort för sin analys av hur en av mandatperiodens största försvarsupphandlingar påverkar för samhället viktiga värden.

Regeringen har inte velat analysera – eller åtminstone inte redovisa – sina bedömningar vad gäller upphandlingens effekter på svensk industriutveckling, framtida intäktsmöjligheter m.m. Utan att sådana analyser har gjorts – eller redovisats – kan motionärerna inte ge regeringen det bemyndigande som den begär.

Utskottets ställningstagande

Statens medel får inte användas på något annat sätt än vad riksdagen bestämt (RF 9 kap. 4 §). Riksdagen anvisar anslag till angivna ändamål (RF 9 kap. 3 §). Vidare får regeringen ”icke utan riksdagens bemyndigande taga upp lån eller i övrigt ikläda staten ekonomisk förpliktelse” (RF 9 kap. 10 §). Regeringen begär därför varje år att få riksdagens bemyndigande att under respektive budgetår få ingå sådana ekonomiska förpliktelser där betalningarna förfaller *under senare budgetår*. Det blir sålunda ett åtagande för kommande budgetbeslut att finansiera dessa utgifter som förfaller till betalning *i framtiden*.

Riksdagen har bemyndigat regeringen att för Försvarsmaktens behov av materiel och anläggningar, ingå ekonomiska förpliktelser som sammantaget uppgår till 42,3 miljarder kronor och som förfaller till betalning *efter budgetåret 2009*. Riksdagen har dock inte lämnat något bemyndigande till regeringen att anskaffa de nu aktuella materielobjekten – *splitterskyddade fordon* och ett *signalspaningsfartyg*. För att minska risken för fördyringar till följd av att offerttiden överskrids, föreslår regeringen att den bemyndigas att redan under 2009 besluta om anskaffning av 115 splitterskyddade hjulfordon samt om att ersätta det befintliga signalspaningsfartyget Orion.

Utskottet konstaterar att både regeringen och motionärerna anser att det finns ett behov av att ersätta äldre bandfordon med *splitterskyddade hjulfordon* för att öka arméstridskrafternas operativa och taktiska rörlighet. Genom Försvarets materielverks (FMV) försorg pågår en öppen upphandling av fordon för en lätt mekaniserad bataljon med utrustning och stöd för underhåll och utbildning. Fem leverantörer har lämnat fullständiga offerter. Kontraktet med leverantören är undertecknat med förbehåll för ett senare godkännande av riksdagen och regeringen. Ett företag har emellertid i domstol begärt överprövning enligt lagen om offentlig upphandling.

Utskottet har informerats om att regeringen inte avser att överpröva upphandlingen eller påverka valet av leverantör. Riksdagen har sålunda att ta ställning till anskaffningen av splitterskyddade fordon som sådan. FMV – på Försvarsmaktens uppdrag – ansvarar för att genomföra upphandlingen.

Utskottet delar regeringens och motionärernas uppfattning om behovet av en modernisering av det splitterskyddade fordonsbeståndet. Utskottet förutsätter att fordonen uppfyller de krav – inte minst ur skyddssynpunkt – som Försvarsmakten anser måste ställas. Utskottet anser sålunda att det begärda bemyndigandet bör lämnas i år. Utskottet ser dock inte som sin uppgift att ange vilken av leverantörerna som skall väljas. Utskottet har varken beslutskompetens eller underlag för ett sådant ställningstagande.

Utskottet framhöll i betänkande 2009/10:FöU3 *Signalspaning* den stora betydelse som försvarsunderrättelseverksamheten har för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. *Signalspaningsverksamheten* är en betydelsefull del av försvarsunderrättelseverksamheten. Det är av största vikt att underrättelseverksamheten anpassas så att den kan möta dagens och framtidens breddade hotbild. Signalspaningen kommer att i det sammanhanget

ha en synnerligen viktig roll. Det är angeläget att signalspaning även fortsättningsvis kan bedrivas från fartyg och flygplan. Signalspaningsfartyget Orion börjar bli föråldrat och behöver ersättas skyndsamt. Mot den bakgrunden tillstyrker utskottet regeringens förslag. Det begärda bemyndigandet bör därför lämnas nu.

Utskottet noterar att de nu aktuella anskaffningarna kan göras inom den ekonomiska bemyndiganderam som riksdagen redan lämnat för det berörda anslaget. Inga nya bemyndiganden behövs.

Den nya inriktningen för försvaret innebär bl.a. en tyngdpunktsförskjutning från utvecklingssatsningar till anskaffning av färdigutvecklad materiel. Därför föreslår regeringen en omfördelning av bemyndiganden *från* anskaffning av ny materiel *till* utveckling av befintlig materiel. Detta ligger enligt utskottet i linje med den nya strategi för Försvarsmaktens materielförsörjning som regeringen beslutat och utskottet ställt sig bakom. Mot den bakgrunden tillstyrker utskottet den omfördelning som föreslås.

Utskottet har inget att invända mot de förslag till ändrade bemyndiganden eller anslag som rör samhällets krisberedskap.

Stockholm den 20 oktober 2009

På försvarsutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Rolf Gunnarsson (m), Karin Enström (m), Peter Jonsson (s), Nils Oskar Nilsson (m), Staffan Danielsson (c), Allan Widman (fp), Peter Jeppsson (s), Isabella Jernbeck (m), Åsa Lindestam (s), Else-Marie Lindgren (kd), Rolf K Nilsson (m), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s), Kjell Eldensjö (kd), Peter Rådberg (mp) och Tommy Waidelich (s).

Avvikande mening

Avvikande mening (s, v)

Anders Karlsson (s), Peter Jonsson (s), Peter Jeppsson (s), Åsa Lindestam (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s) och Tommy Waidelich (s) anför:

Vi står bakom förslaget att anskaffa ett nytt signalspaningsfartyg. Regeringens underlag inför beslutet om splitterskyddade fordon är emellertid för bristfälligt. Det enda regeringen hänvisar till är att de inte vill försena den pågående upphandlingen. Denna process prövas nu av rättslig instans. Socialdemokraterna har varnat regeringen för en alltför naiv tilltro till marknadskrafterna inom detta område. Försvarsmaterielsektorn är i dag, och under överskådlig framtid, inte en fungerande marknad. Regeringens dogmatiska inställning till att köpa från den befintliga marknaden, den s.k. ”hyllan”, missgynnar den inhemska försvarsindustrin och Sverige. Hänsyn måste tas till Sveriges spjutspetskompetens, framtida behov och Sveriges militära alliansfrihet. Det är viktigt att ge försvarsindustrin i Sverige goda förutsättningar. Regeringen har misslyckats med att ta fram en försvarsindustristrategi. Det behövs en prövning av vad upphandlingen får för konsekvenser. Att bedöma dessa frågor kan inte läggas på FMV. Det är ett ansvar som åvilar regering och riksdag. Regeringen har valt att inte analysera – eller åtminstone inte redovisa – sina bedömningar vad gäller upphandlingens effekter på svensk industriutveckling, framtida intäktsmöjligheter m.m. Utan att sådana analyser har gjorts – eller redovisats – kan vi inte tillstyrka det bemyndigande som begärs. Någon omfördelning av medel med 5,5 miljarder kronor i beställningsbemyndiganden mellan de två berörda anslagen bör inte ske.

BILAGA 5

Socialutskottets protokollsutdrag 2009/10:4

Utdrag ur **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2009/10:4**

PROTOKOLL

DATUM 2009-10-20
TID 11.00-11.25

§ 5 Hösttilläggsbudget för 2009

Utskottet behandlar frågan om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:2 Hösttilläggsbudget för 2009.

Utskottet konstaterar att inga motioner väckts såvitt gäller utgiftsområde 9 varefter utskottet fattar följande beslut.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Finansutskottet meddelas härom genom protokollsutdrag.

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Vid protokollet Mattias Andersson

Justerat 2009-10-20

Kenneth Johansson

Rätt utdraget
intygar

Mattias Andersson

Exp: 2009-10-20 till FiU

BILAGA 6

Miljö- och jordbruksutskottets protokollsutdrag 2009/10:2

PROTOKOLL UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2009/10:2

DATUM 2009-10-15
TID 08.00-09.10
 10.30-11.50
NÄRVARANDE Se bilaga 1

§ 6 Fråga om yttrande till finansutskottet över tilläggsbudget

Utskottet behandlade fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:2 såvitt gäller förslag om tilläggsbudget till statsbudgeten för 2008 för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Utskottet beslutade om följande yttrande:

Utskottet tillstyrker de i proposition 2009/10:2 framlagda förslagen om tilläggsbudget för 2009.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

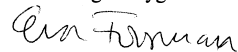
Vid protokollet

Eva Forsman

Justerat 2009-10-15

Anders Ygeman

Rätt utdraget intygar

Eva Forsman

Exp.
Finansutskottet 2009-10-15

BILAGA 7

Näringsutskottets protokollsutdrag 2009/10:3

**Utdrag ur
PROTOKOLL**

UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2009/10:3

DATUM 2009-10-13
TID 11.00–11.35

§ 4 Fråga om yttrande till finansutskottet över tilläggsbudget

Utskottet behandlade fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:2 med förslag om hösttilläggsbudget för 2009 såvitt gäller förslag inom utskottets beredningsområde.

Utskottet beslutade att inte avge yttrande. I stället beslutade utskottet att genom protokollsutdrag meddela finansutskottet att utskottet tillstyrker berörda förslag i propositionen.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Vid protokollet

Bibi Juntila

Justeras
Karin Pilsäter

Rätt utdraget intygar

Bibi Juntila

Exp. 2009-10-14
FiU